

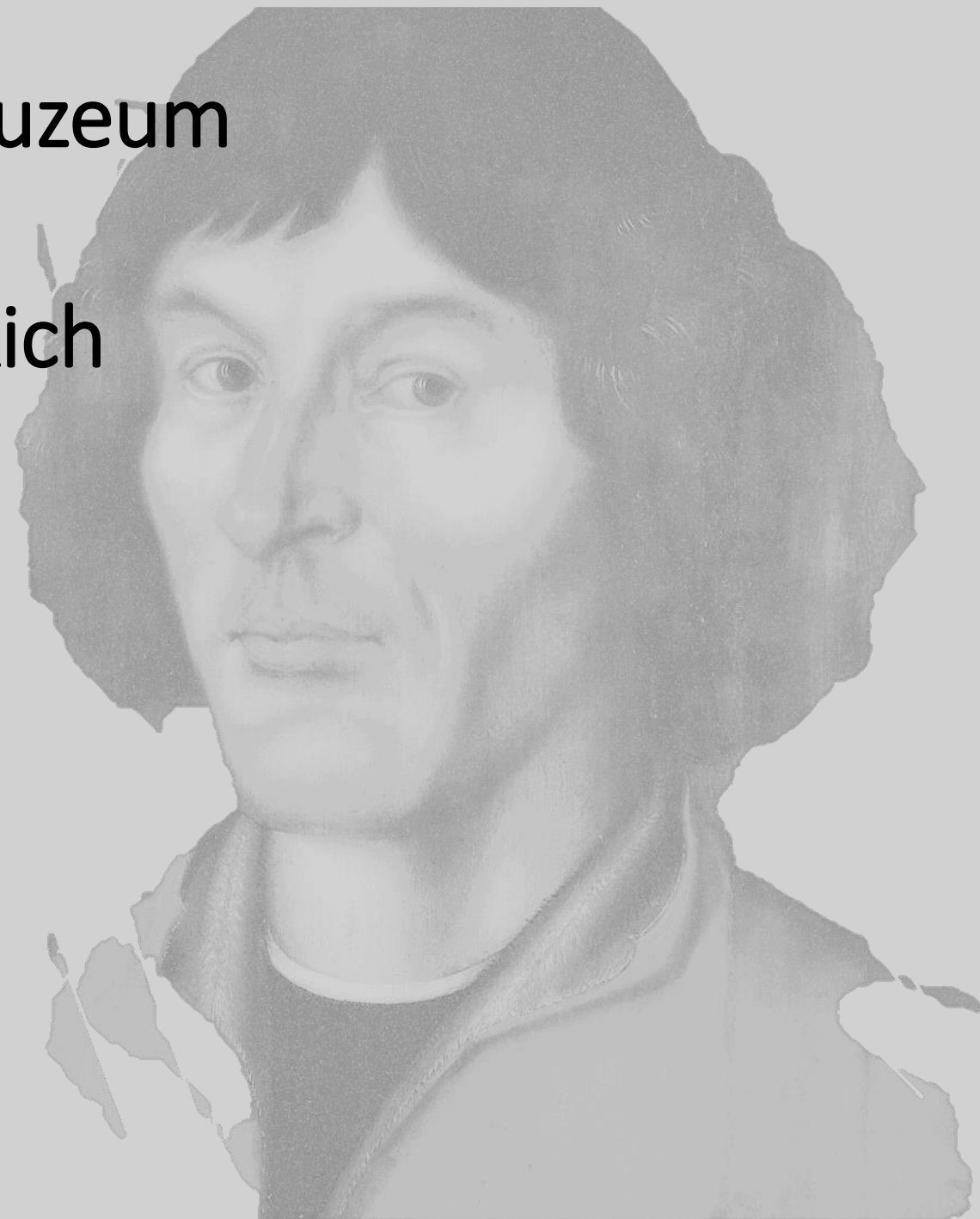
Portret Mikołaja Kopernika z Muzeum Okręgowego w Toruniu – historia badań konserwatorskich

Justyna Olszewska-Świetlik

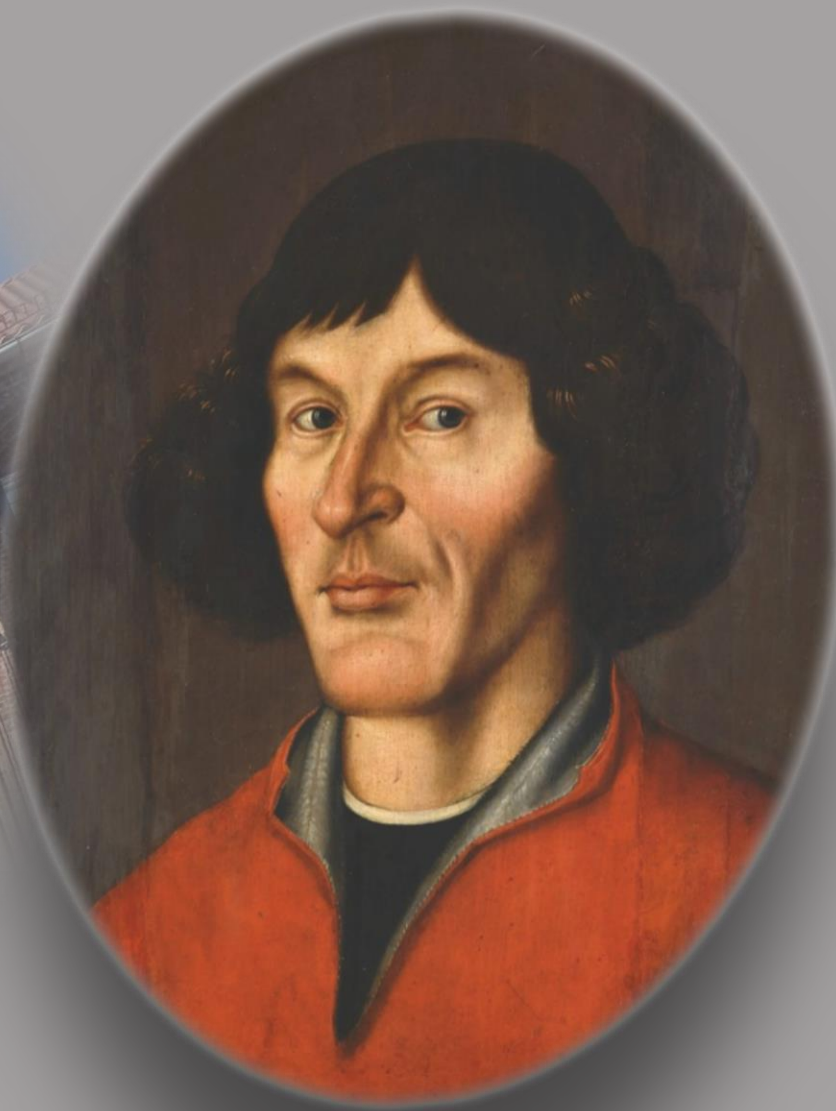

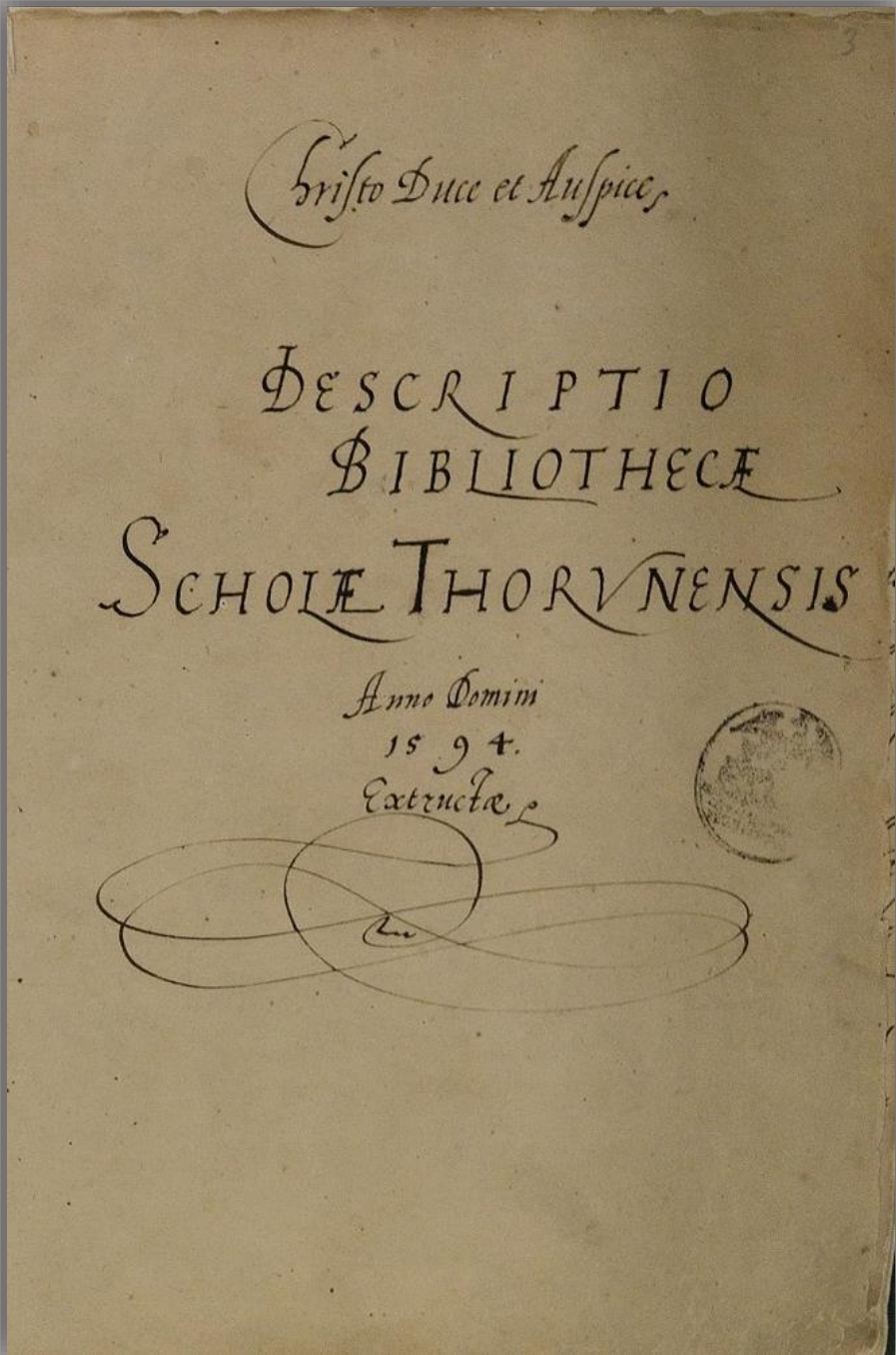
**UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU**

Wydział Sztuk Pięknych

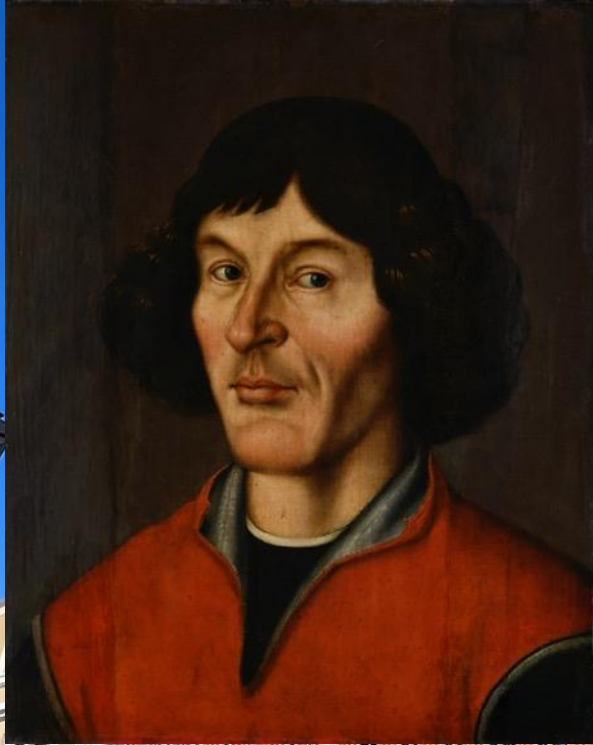
550 rocznica urodzin
Mikołaja Kopernika
1473-1543

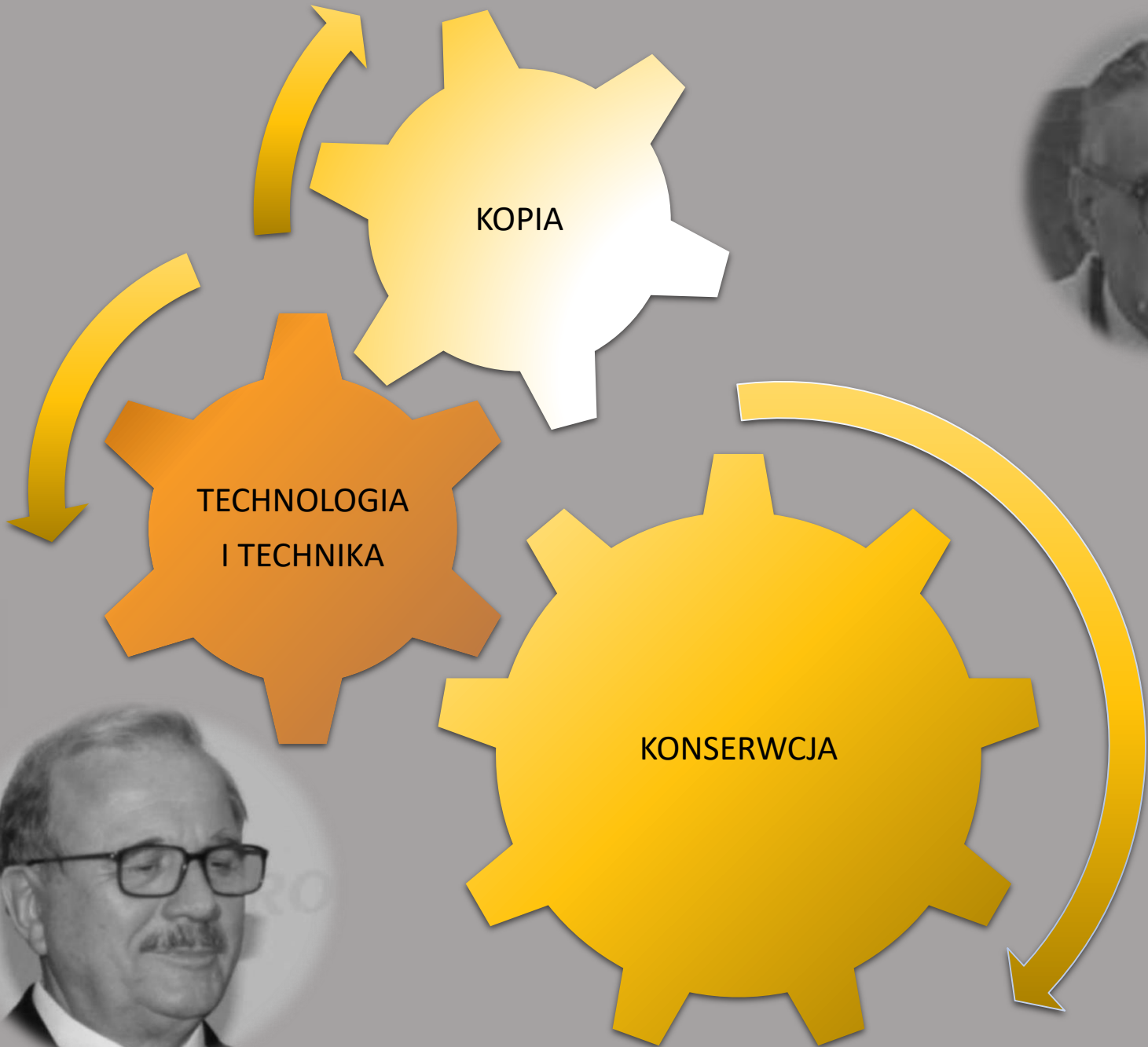

Henryk Stroband (1548-1609)

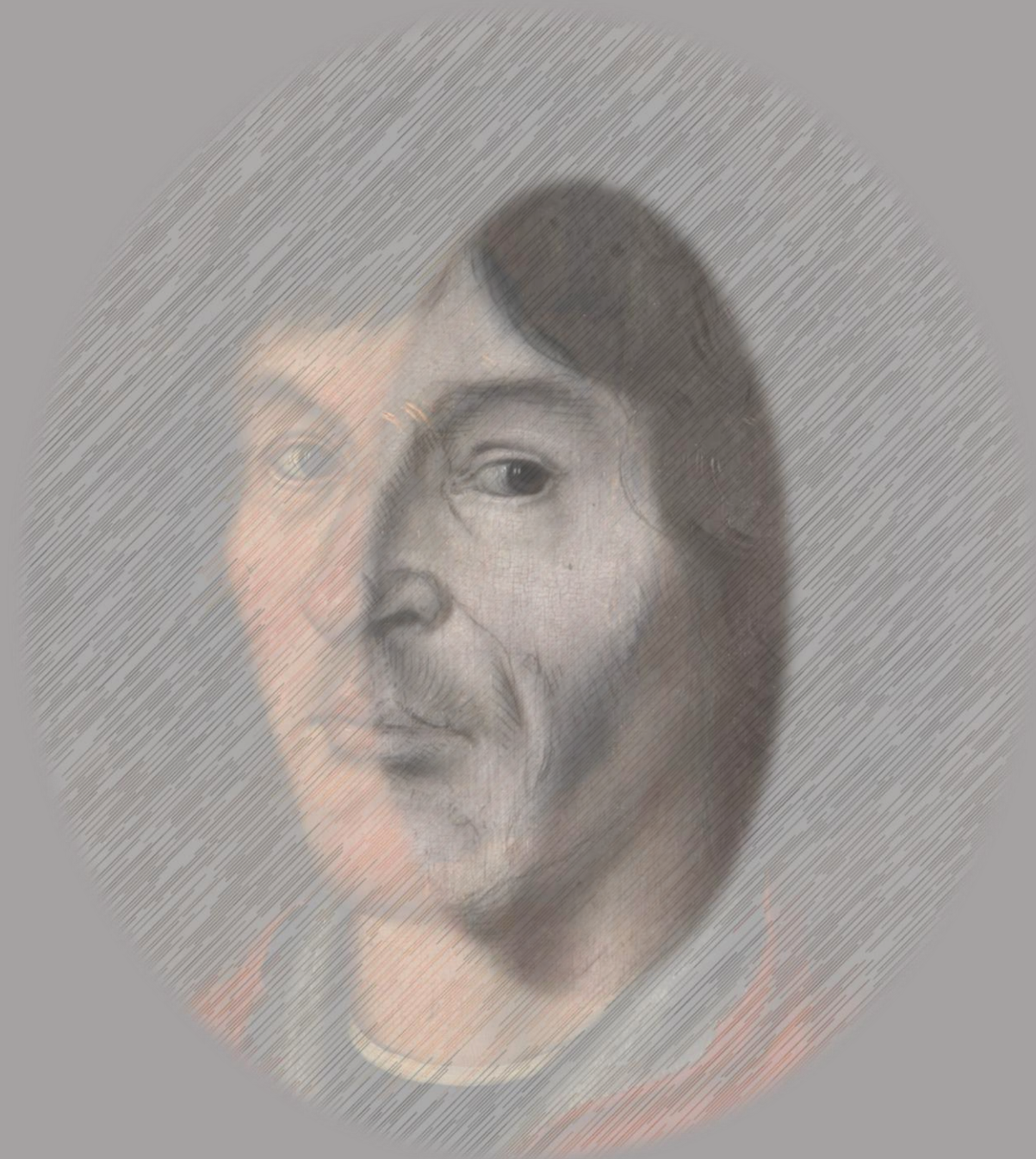
Ulrich Schober (1559-1598)

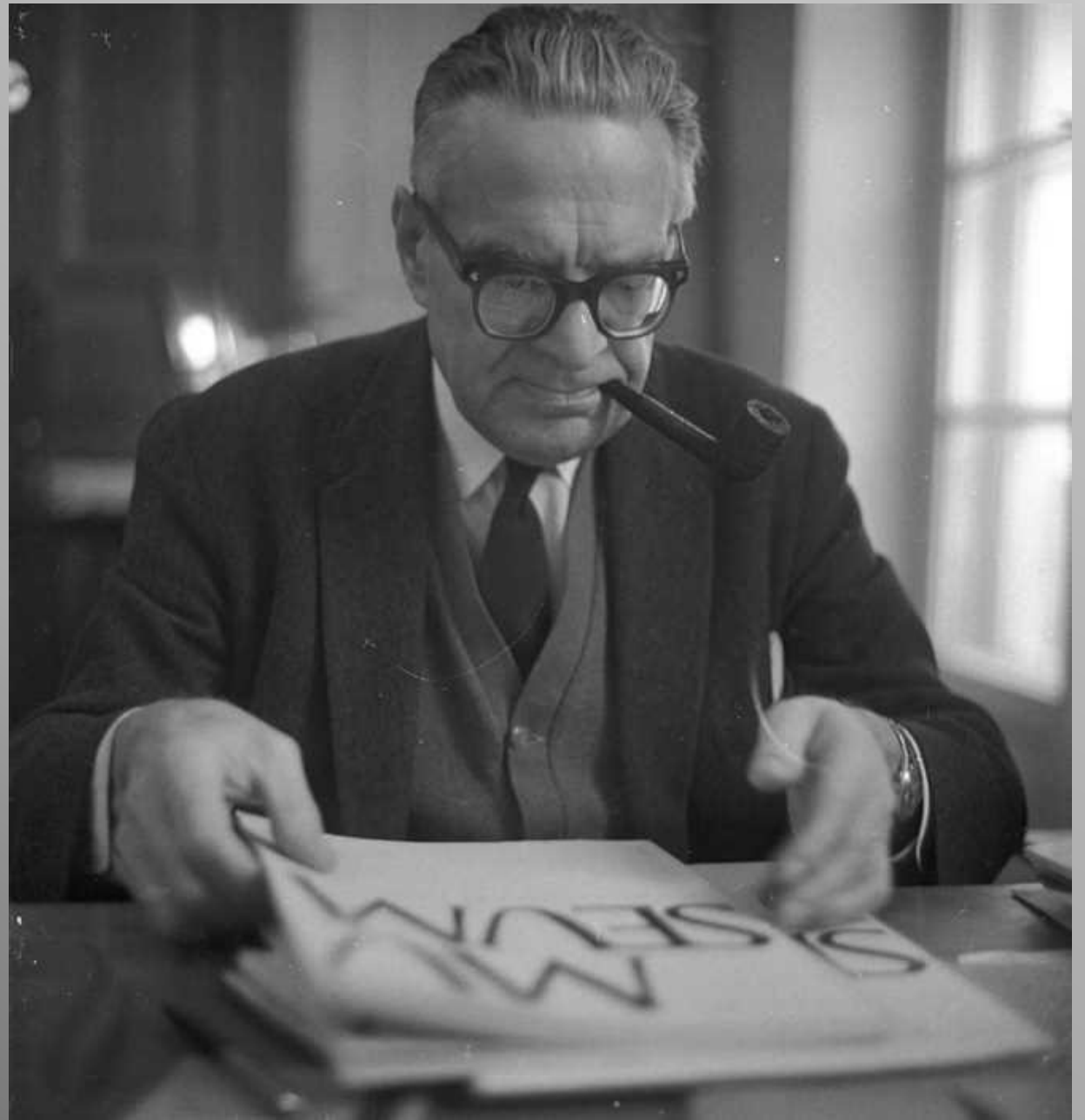

1953

480 rocznica urodzin
Mikołaja Kopernika
1473-1543

BOHDAN LUCJAN
MARCONI
1894-1975

- Marconi, Bohdan. „Toruński Portret Mikołaja Kopernika”, *Biuletyn Historii Sztuki*, 15/2 (1953): 3-5.
- Marconi, Bohdan. „ W sprawie współczesności toruńskiego portretu Kopernika: [recenzja]”, *Biuletyn Historii Sztuki*, 16/2 (1954): 277-279.

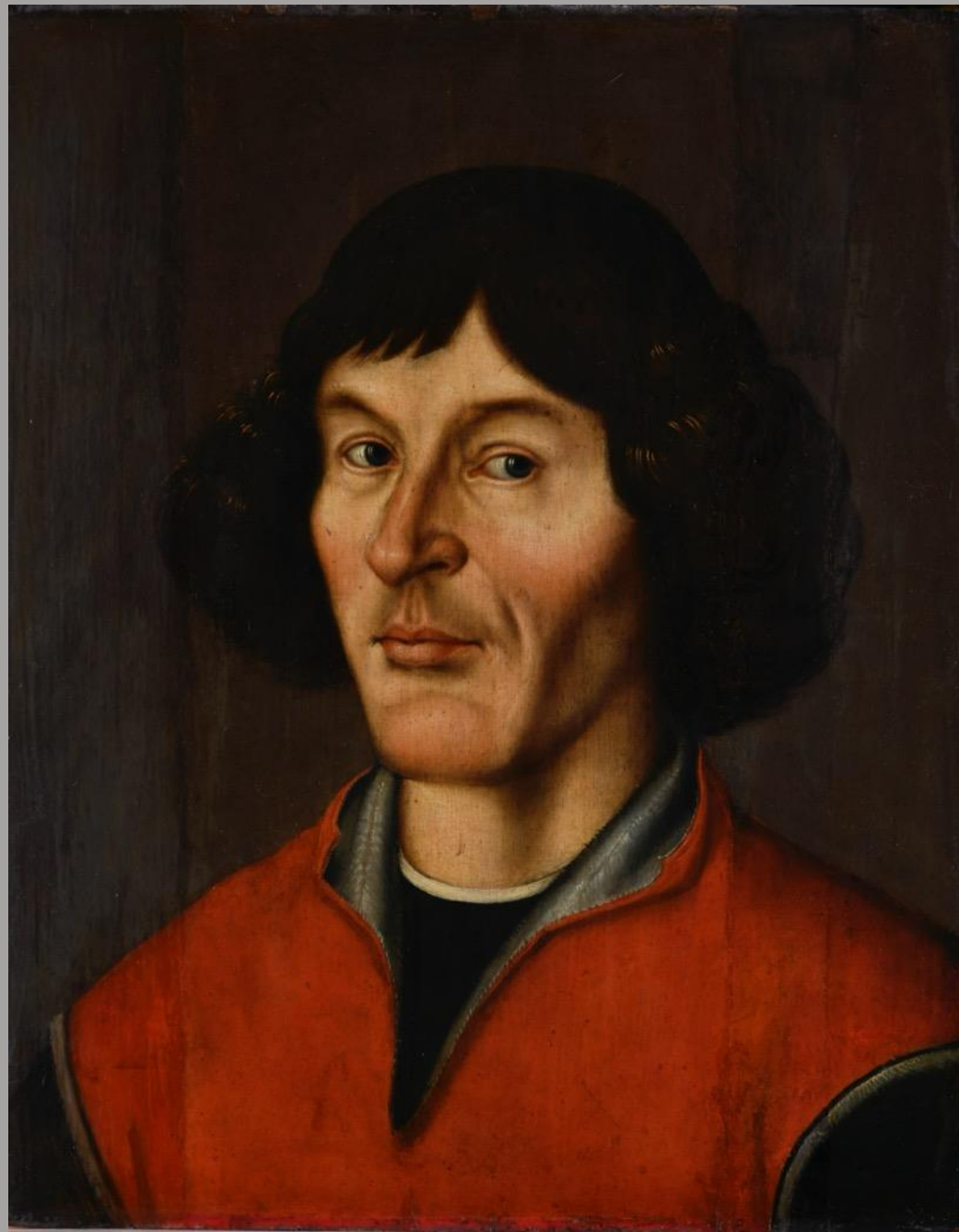
Stan zachowania obrazu

1933 rok

1945 rok przed konserwacją

1948 rok, po konserwacji

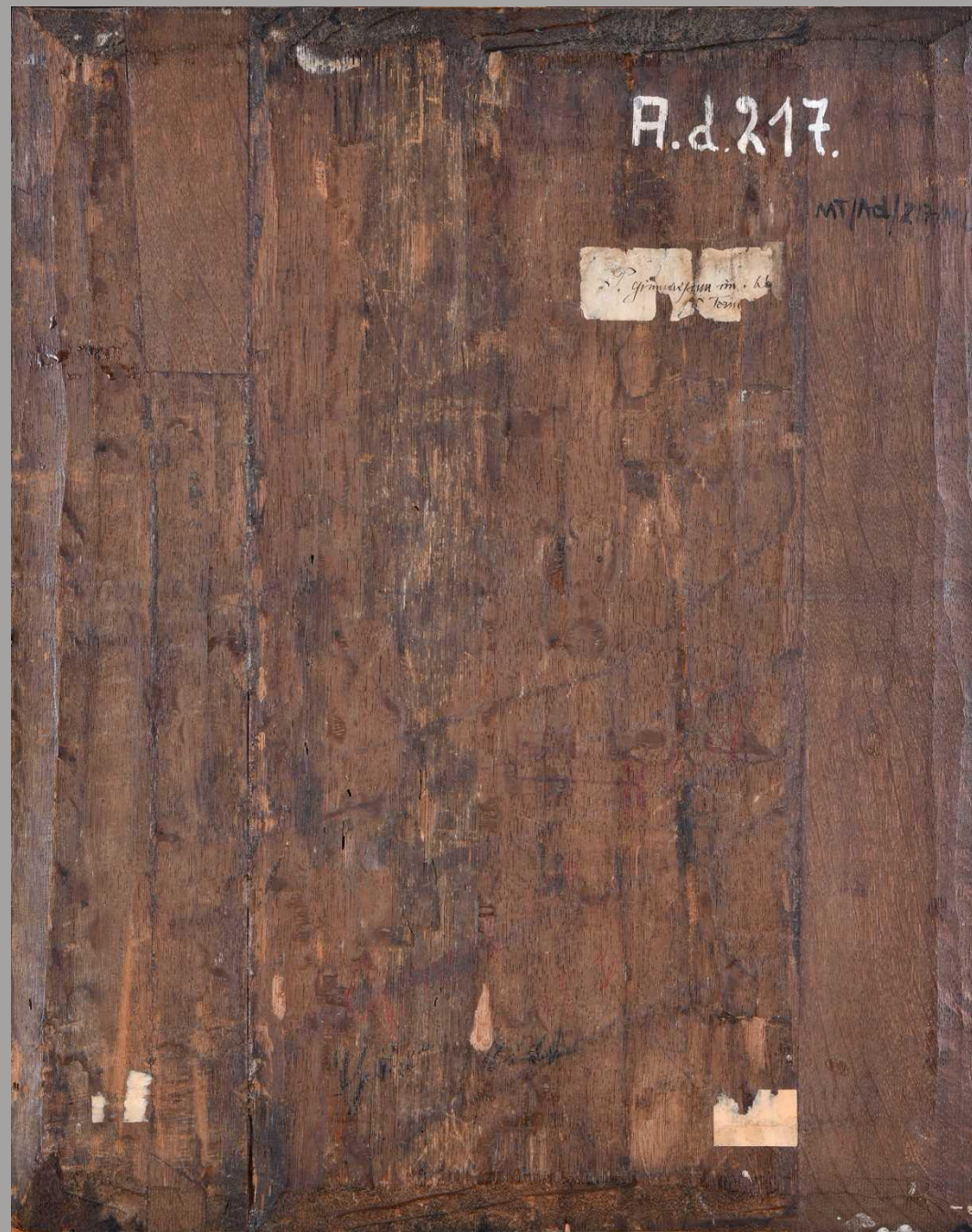
2023 rok

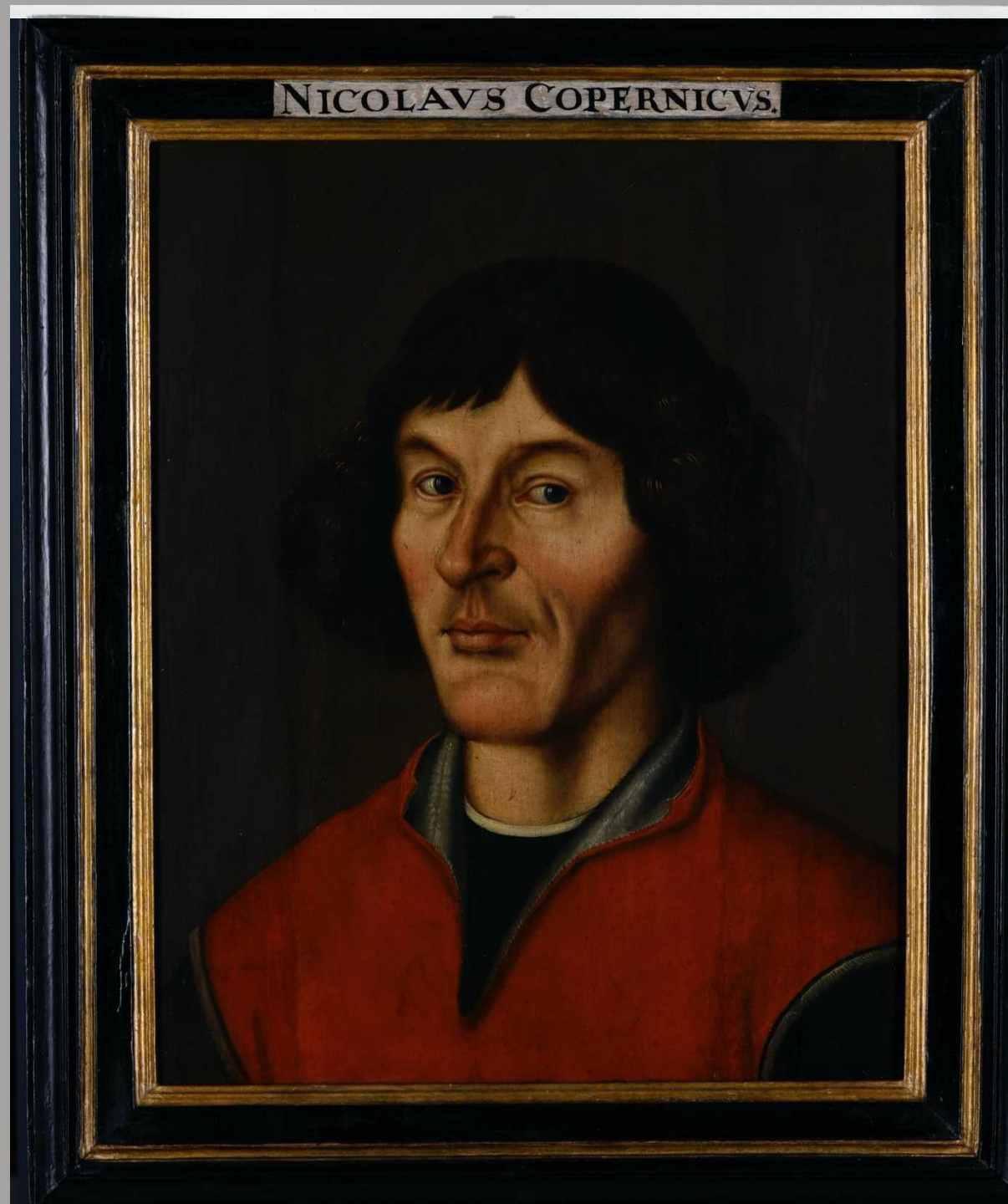
**Odwrocie obrazu,
stan po konserwacji w 1948**

Stan w roku 2023

**Obraz Mikołaja Kopernika w ramie,
po konserwacji 1948**

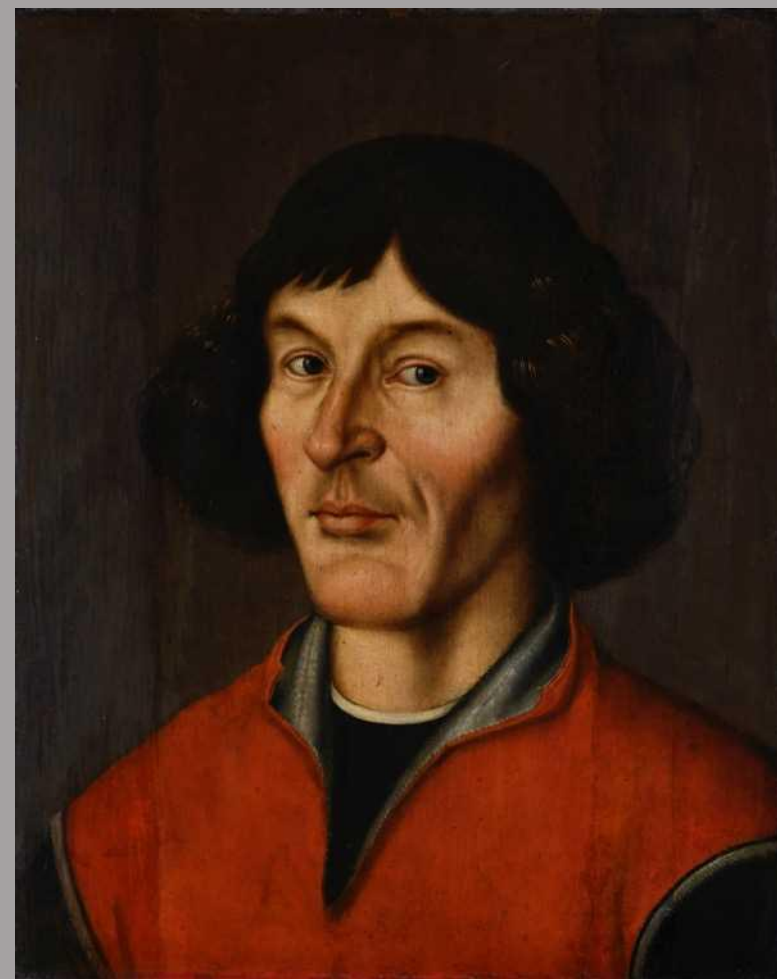
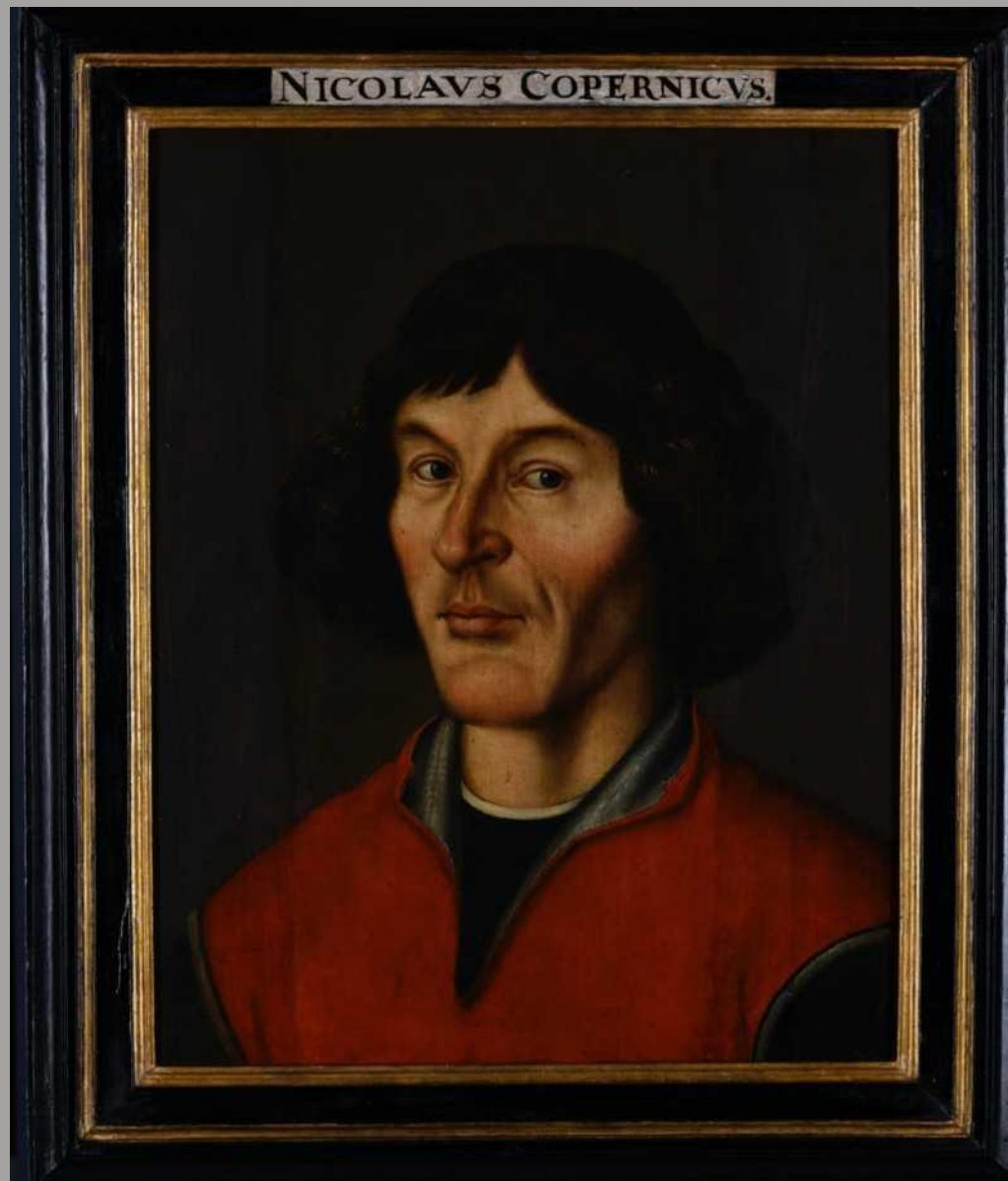
2023 rok

**Odwrocie obrazu z ramą,
stan po konserwacji w 1948**

Stan w roku 2023

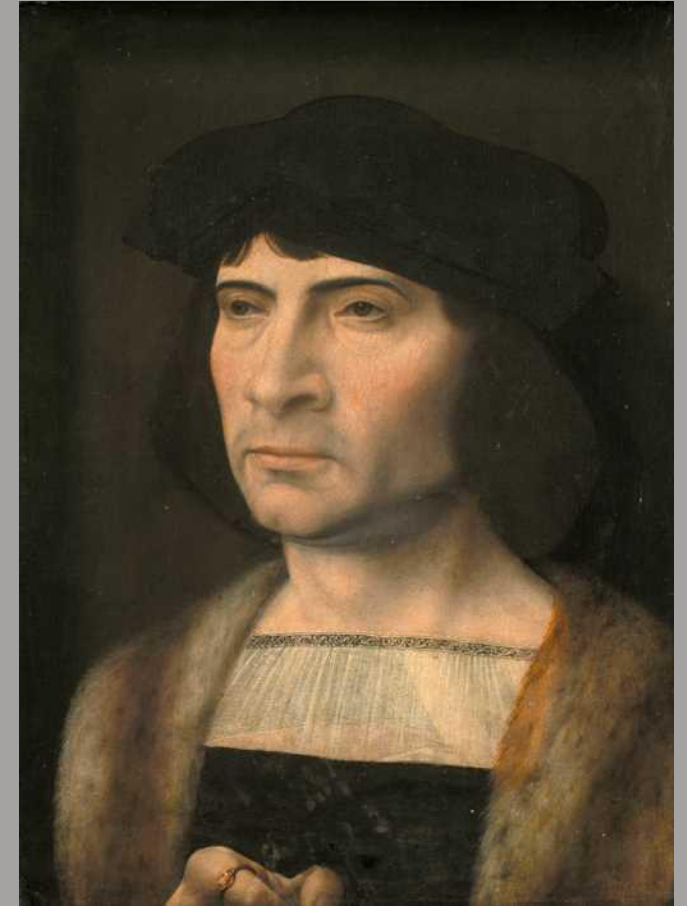
Lico obrazu , stan w 2023

Albrecht Dürer
(1471-1528), Niemcy
Portret Oswolta Krela (1499)

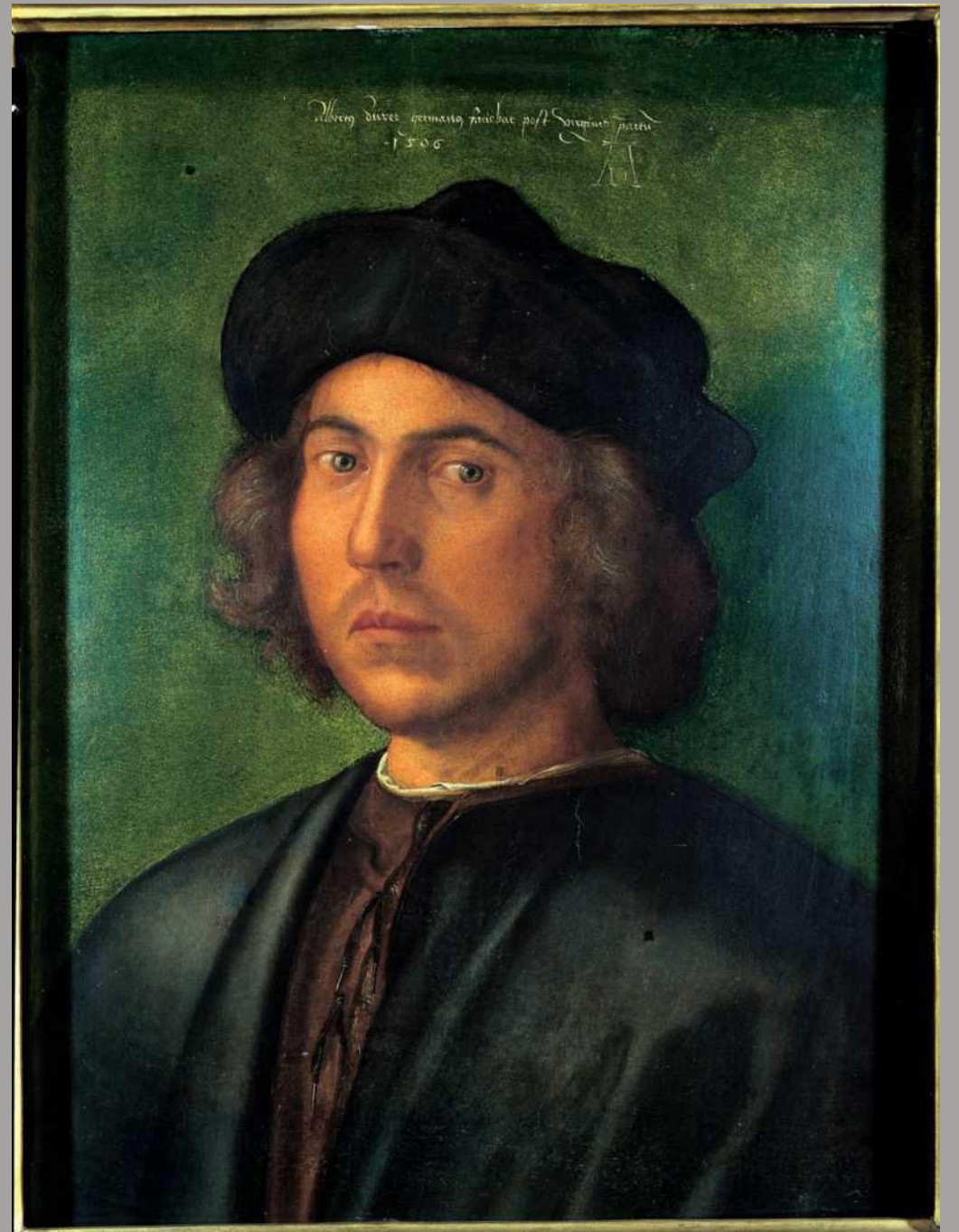
Ludger Tom Ring the Elder
(c.1496-1547, Niemcy),
Autoportret, dat. 1541

Jan Gossaert zw. Mabuse
(c.1478-1532, Niderlandy),
Portret mężczyzny dat. 1493-1532

Albrecht Dürer, (1471-1528)
Portret wenejanki, dat. 1505

Albrecht Dürer, (1471-1528)
Portret młodzieńca, dat. 1506

Ludger Tom Ring Starszy (ok. 1496- 1547,
Portret architekta

Jan Gossaert zw. Mabuse (1478-1532),
Portret Bauduena Burgundzkiego,
dat. 1528

Jan Gossaert (zwany Mabuse) 1478–1532,
Portret mężczyzny, dat. 1520-1525

Jan Gossaert (zwany Mabuse) 1478–1532,
Portret mężczyzny trzymającego rękawiczki,
dat.1530-1532

Jan Gossaert (zwany Mabuse) 1478–1532
Portret Jean de Carondelet (1469-1544),
dat 1525-1530

Leonard

TORWIRT

1912-1968

- Torwirt, Leonard. „Zagadnienia autentyczności portretu Mikołaja Kopernika znajdującego się w Muzeum Pomorskim w Toruniu”, *Ochrona Zabytków*, 6/1 (20), 1953:40-46.

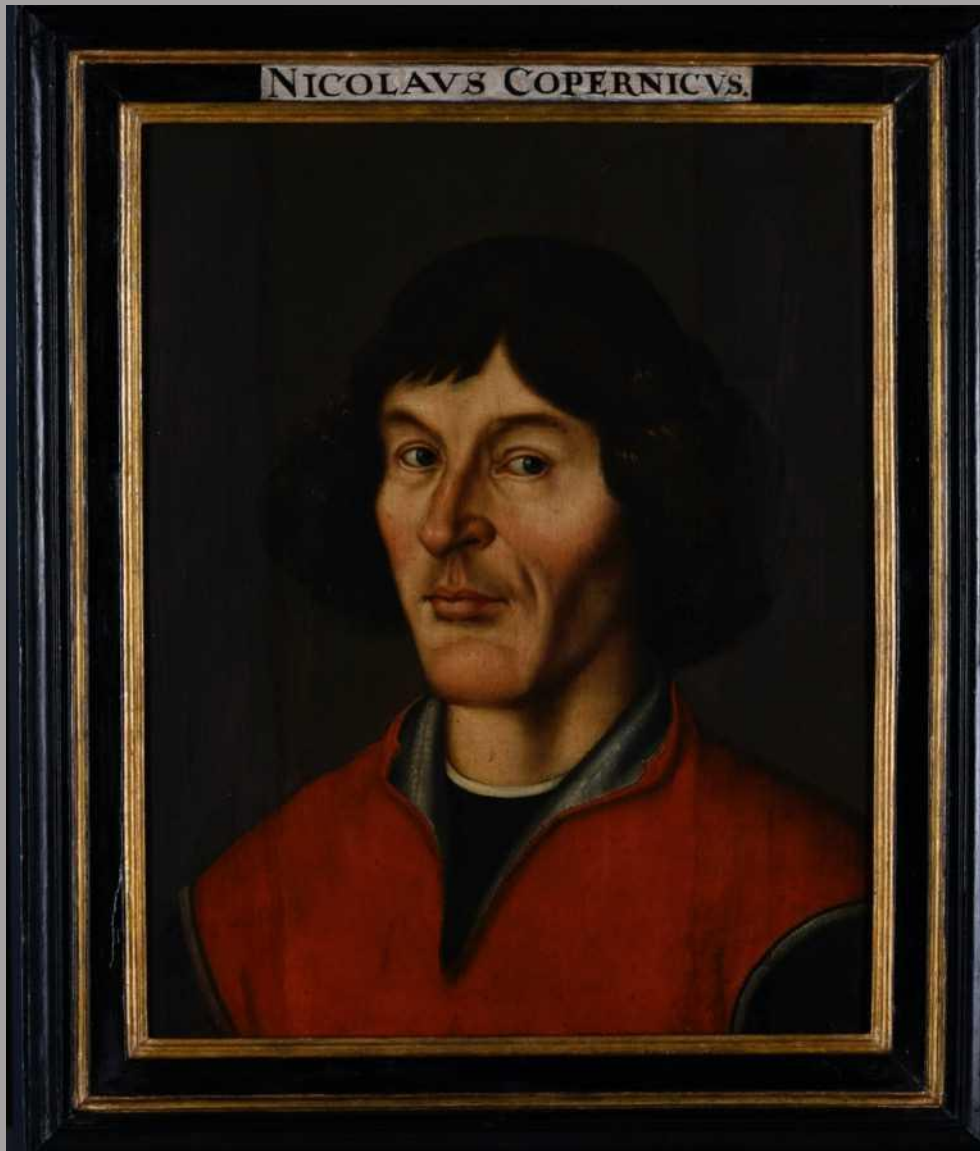
Albrecht Dürer, (1471-1528),
Portret młodego mężczyzny,
(Bernhart von Reesen), (1491 – 1521),
dat. 1521

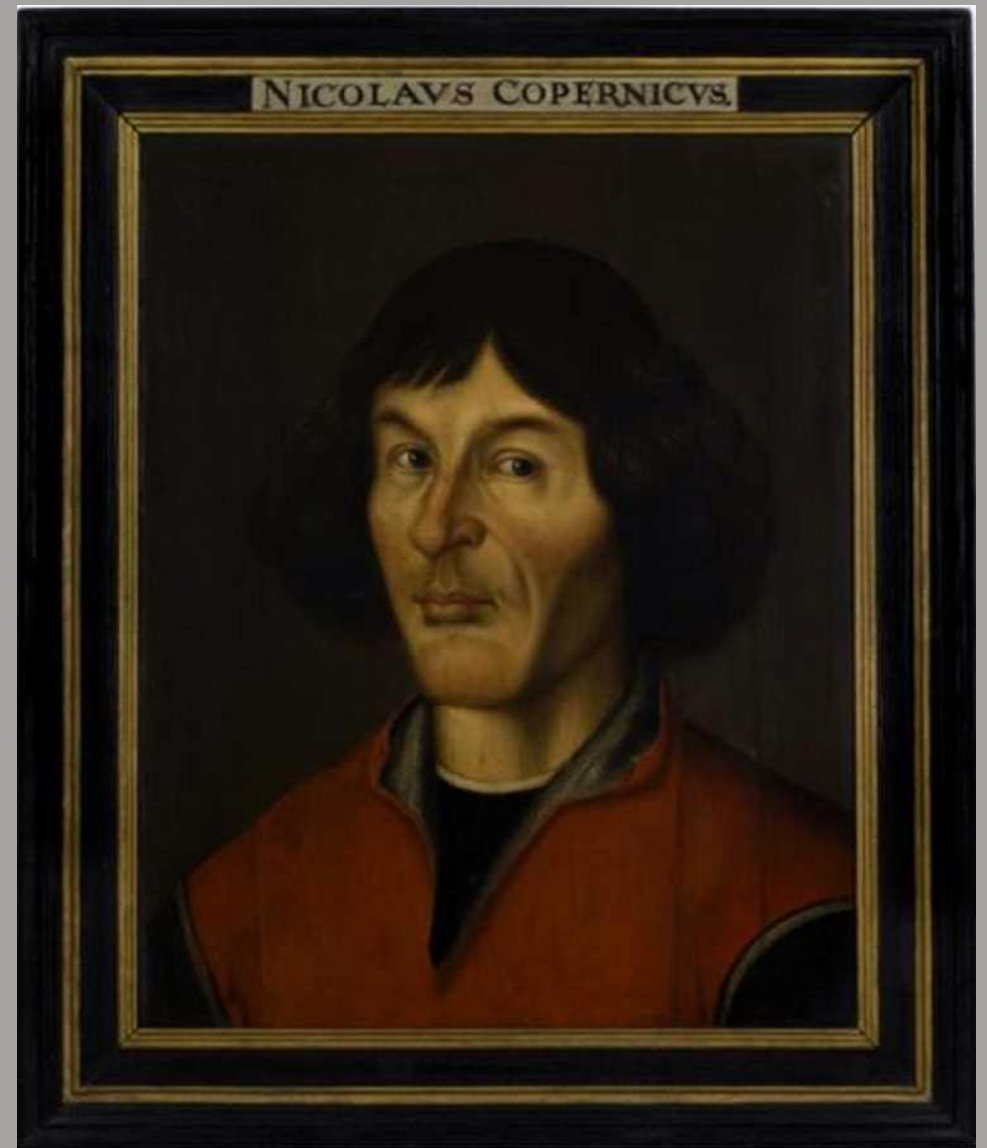
Karl van Mander(1548-1606), *Het Schilder-Boeck* (Księga o malarstwie) , 1604

Portret Mikołaja Kopernika

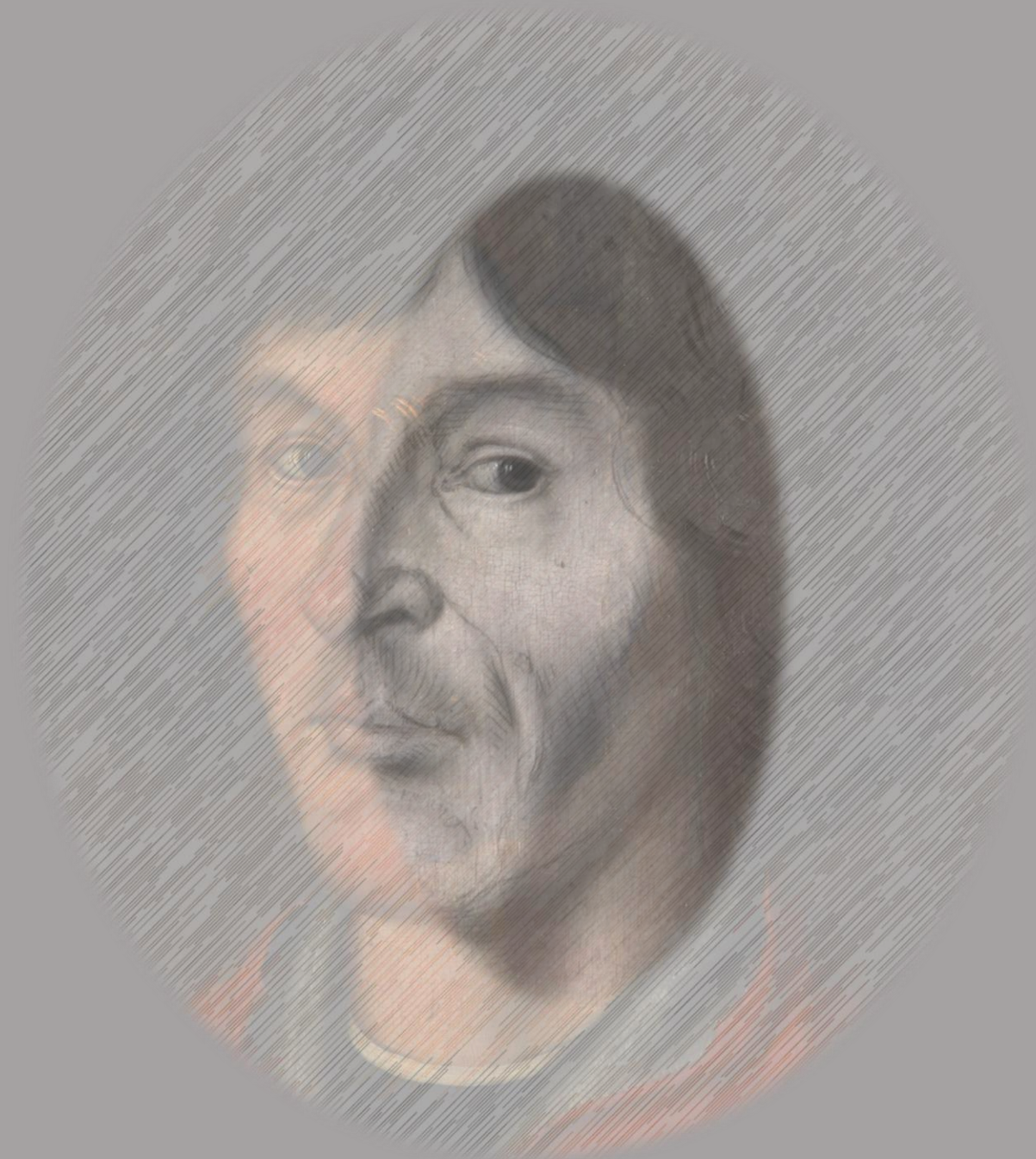
oryginał

kopia, Leonard Torwirt, 1964

1973

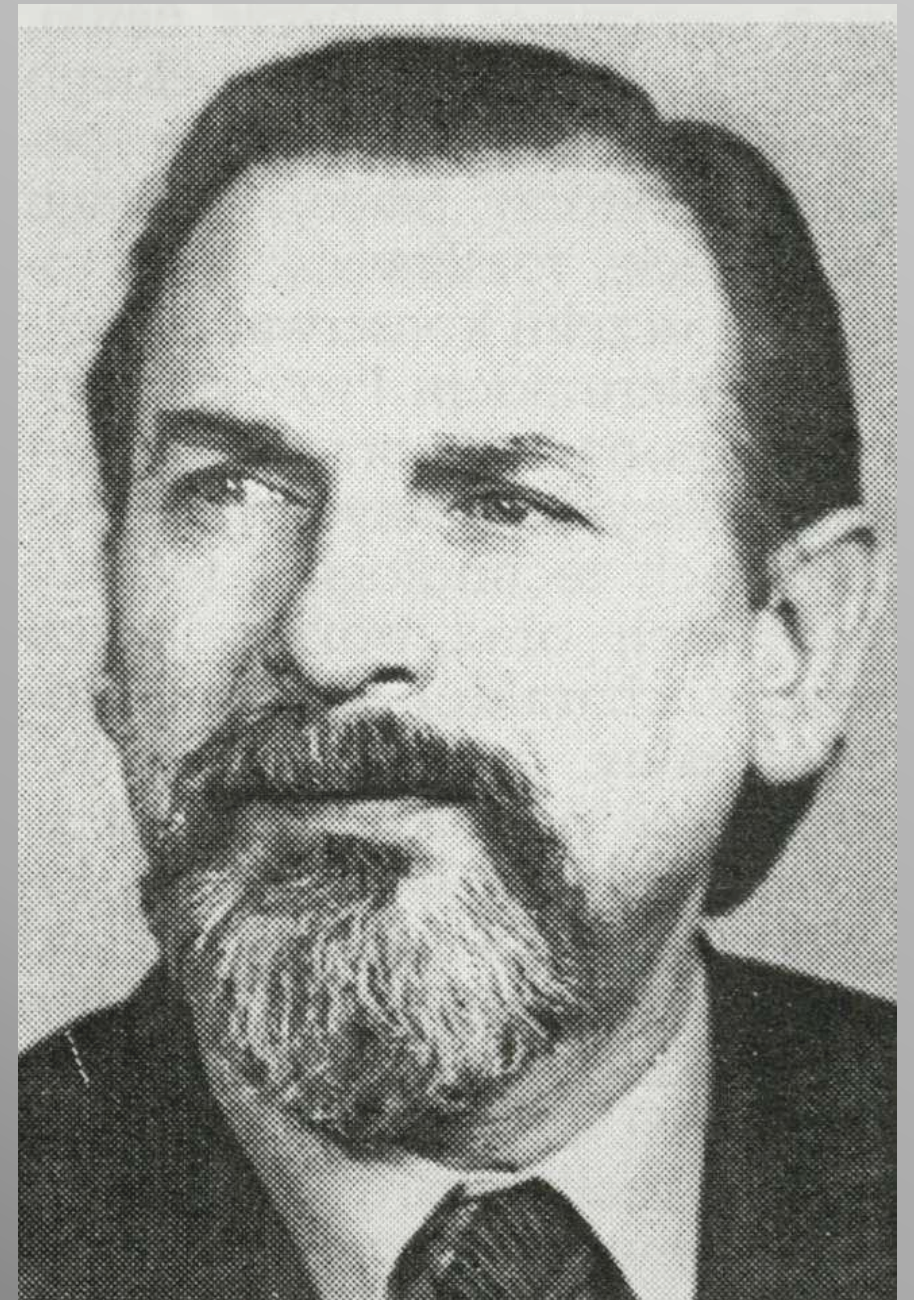
500 rocznica urodzin
Mikołaja Kopernika
1473-1543

ZBIGNIEW

BROCHWICZ

1924-1992

- Brochwicz, Zbigniew. „Toruński portret Kopernika w świetle nowych badań technologicznych”, *Rocznik Muzeum w Toruniu*, 5 (1973):113-125.

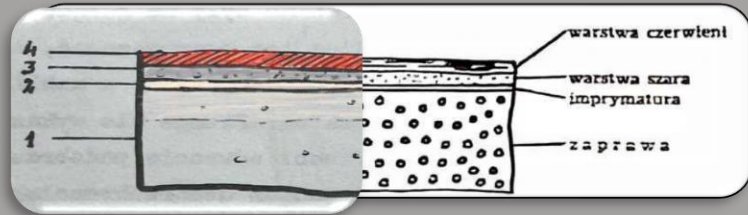
wg. Flika

Miejsca pobrania próbek, stratygrafia

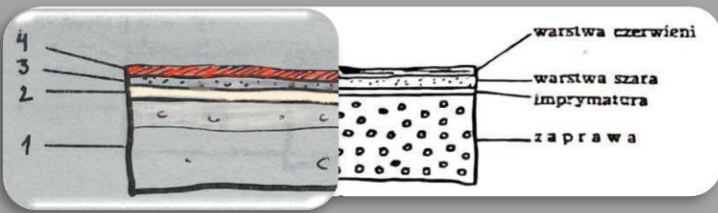
2.izolacja zamiast **imprimatura**

3.szara imprimatura + grisailowy modelunek zamiast **warstwa szarej**

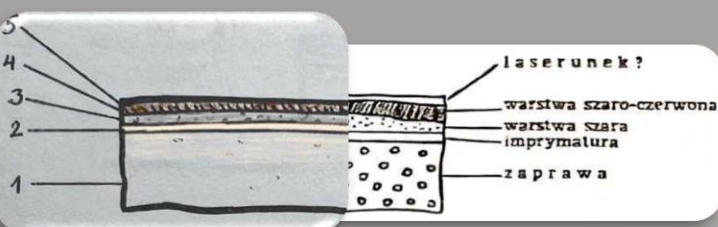
1 czerwony strój

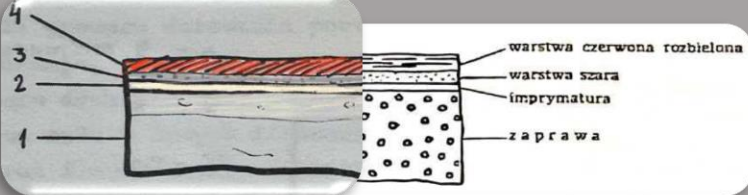
2. czerwony strój

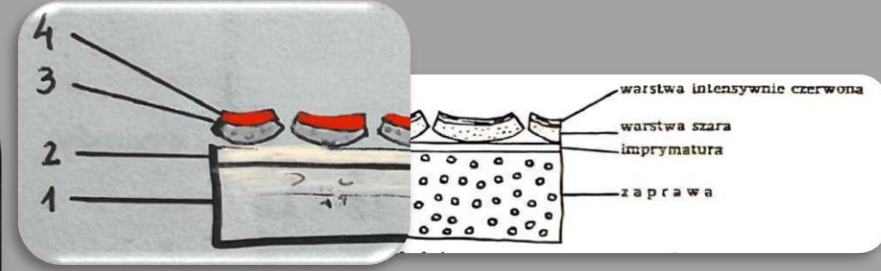
3. tło, brąz

4.czerwony strój

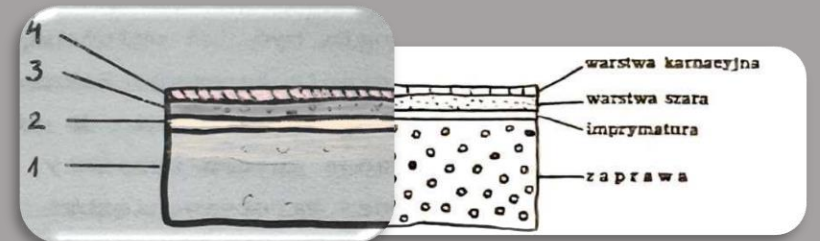
5.czerwień, kołnierz

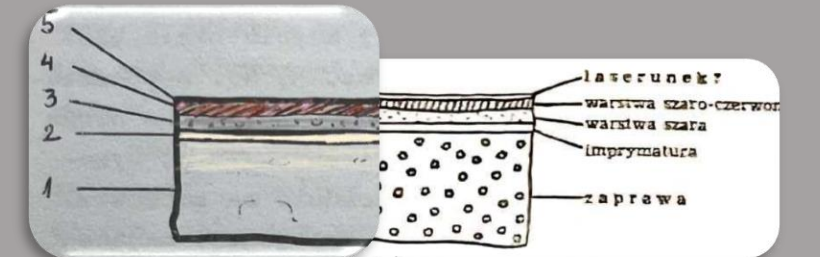
6.biel impast, futro

7. żółcień, impast, włosy

8.karnacja

9.tło brąz

STRATYGRAFIA wg. Brochwicza

wg. Flika

STRATYGRAFIA

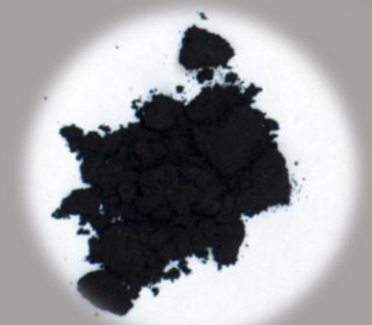

drewno dębowe

zaprawa: kreda, biel ołowiowa,
klej glutynowy

rysunek: czerń węglowa,
spoiwo wodne(guma arabska?)

ZIDENTYFIKOWANE PIGMENTY

vermilion

ochra żółta

czern węglowa

czzerwona ochra

biel ołowiowa

czzerwony lak-
kraplak

JÓZEF

FLIK

1936-2021

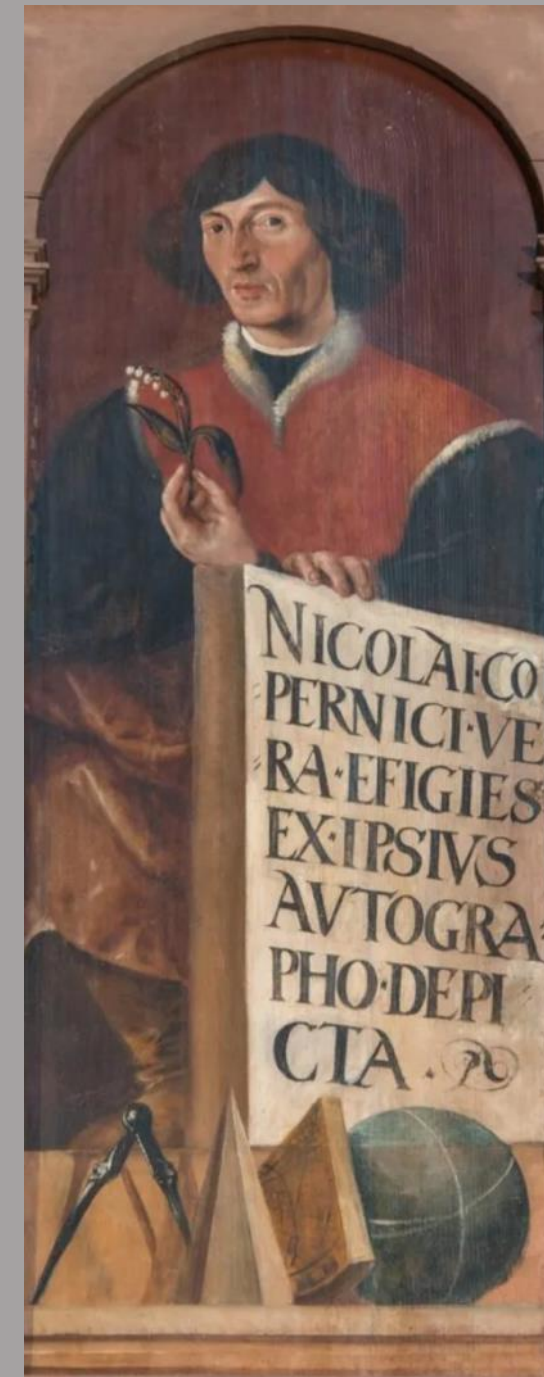

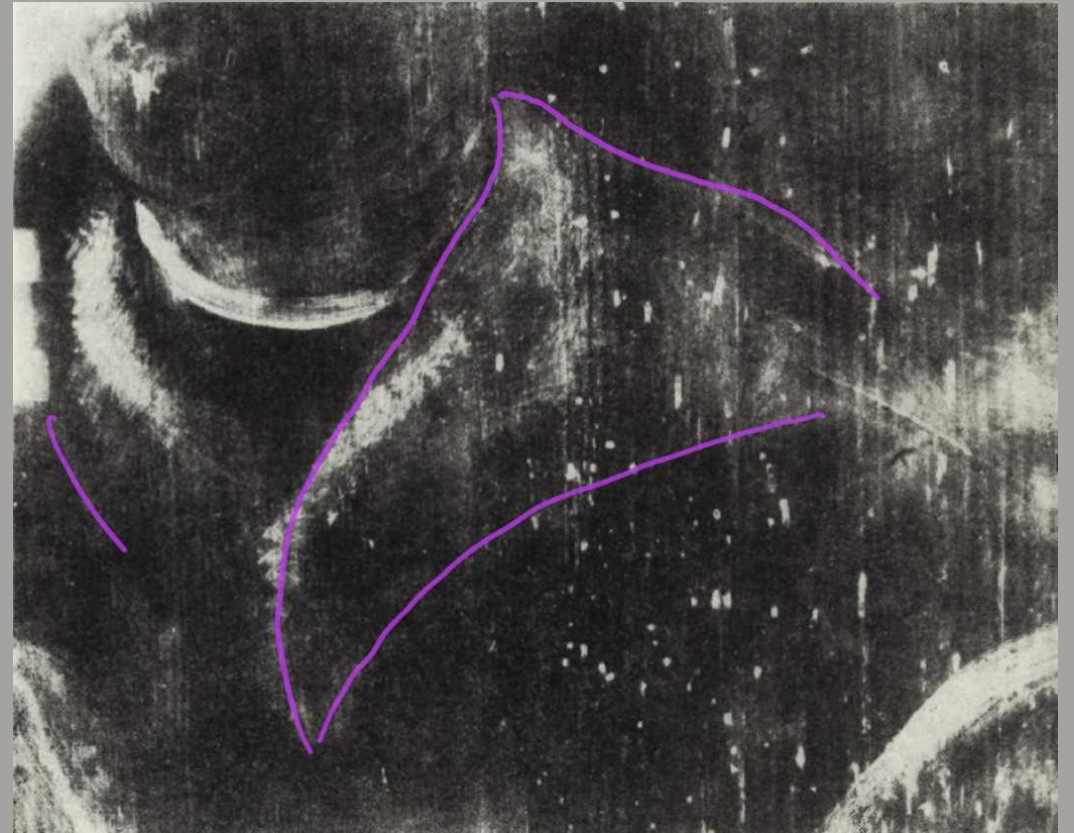
- Flik, Józef. „Najnowsze badania portretu Mikołaja Kopernika ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu”, *Rocznik Muzeum w Toruniu*, 5 (1973): 83-111.
- Flik, Józef. „Badania konserwatorskie na przykładzie toruńskiego portretu Mikołaja Kopernika”, *Biblioteka Muzealnictwa i Ochrony Zabytków. Seria B.*, 34 (1973): 201-203.
- Flik, Józef. „Portrety Mikołaja Kopernika z katedry w Strasburgu i z Muzeum Okręgowego w Toruniu”, *Ochrona Zabytków*, 27/1 (104), 1974: 66-72.

- Flik, Józef. *Toruńskie portrety mieszczańskie drugiej połowy XVI wieku z muzeum w Toruniu. Technologie i techniki malarskie*. Toruń: Muzeum Okręgowe, 1982.
- Flik, Józef. *Portret Mikołaja Kopernika z Muzeum Okręgowego w Toruniu: studium warsztatu malarskiego*. Toruń: Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 1990.
- Flik, Józef, Kruszelnicka Janina. *Epitafium Mikołaja Kopernika w bazylice katedralnej św. Janów w Toruniu*. Toruń: Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 1996.
- Flik, Józef. „Szesnastowieczne wizerunki Mikołaja Kopernika” W: *Tajemnica grobu Mikołaja Kopernika. Dialog ekspertów. Kraków, 22-23 II 2010*, red. Michał Kokowski, 75-102. Kraków: Polska Akademia Umiejętności; Centrum Kopernika Badań Interdyscyplinarnych, 2012.

Tobias Stimmer (1539-1584)
dat.1571-1574
1883 przemalowany

Mikołaj Kopernik,
miedzioryt, Jacob van Meurs,
opublikowany w 1654

*Non docet instabilis Copernicus aetheris orbes,
Sed terrae instabiles arguit ille vices.*

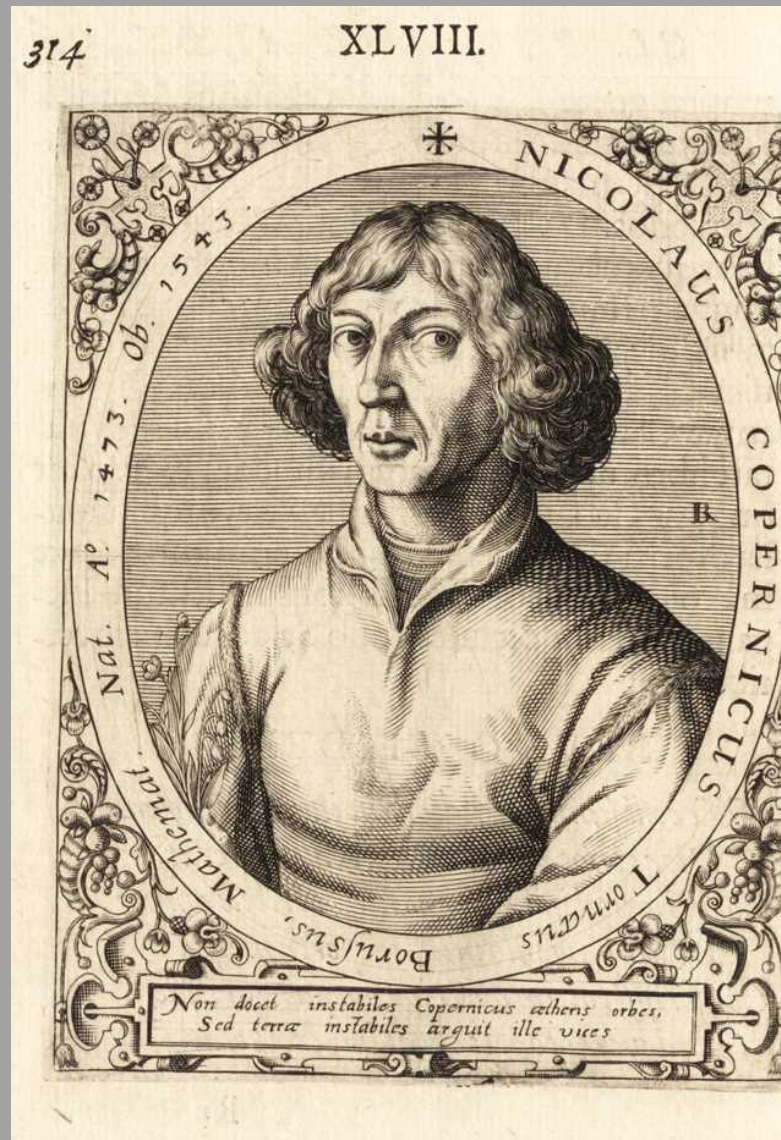

Epitafium w katedrze ś.ś. Janów w Toruniu
ok. 1580 r.

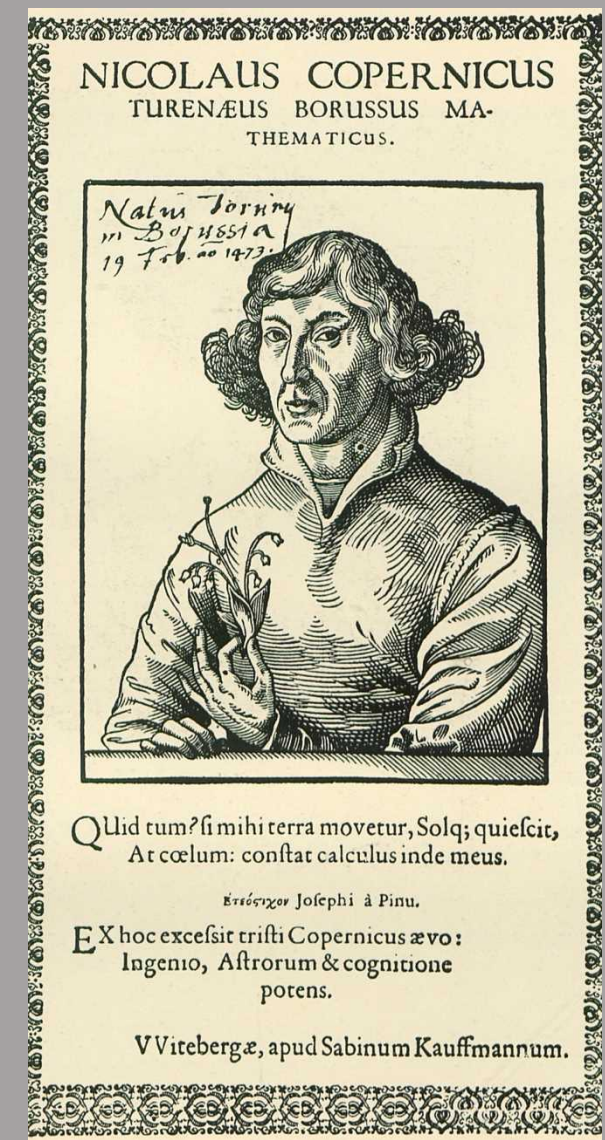
1587

Tobias Stimmer (1539-1584),
drzeworyt opublikowany przez
Nicolausa Reusnera

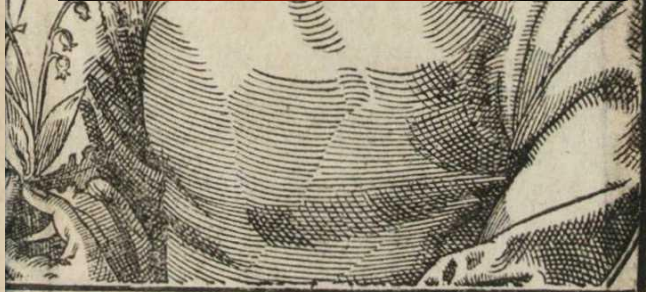
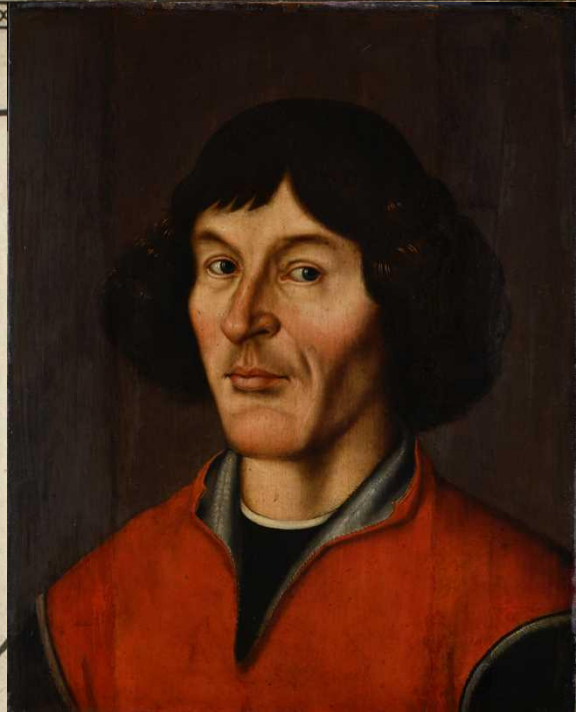
1597

Theodor de Bry (1528- 1598),
miedzioryt

ok. 1600

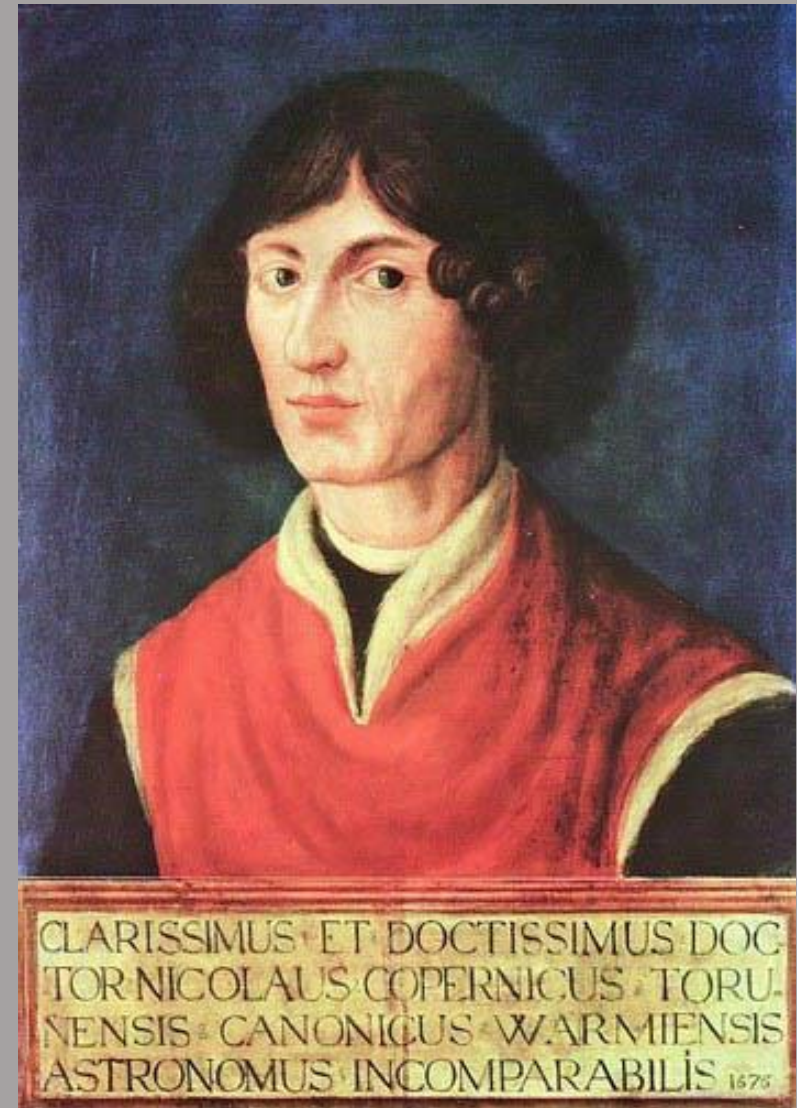
drzeworyt opublikowany przez
Sabina Kauffmanna

M. D. XII.
Ac cepimus: cesset calceus inde mens.
Quid tunc si mihi terra monetur, solus dicitur.

Obraz z Obserwatorium Astronomicznego Uniwersytetu Warszawskiego, pocz. XVII wieku (spłonął w 1944 roku)

Obraz z Obserwatorium Astronomicznym w Paryżu, 1735

Grubość desek podobrazia od 0,76 cm do 0,93 cm, brzegi 0,40 cm

1571-data ścięcia drzewa

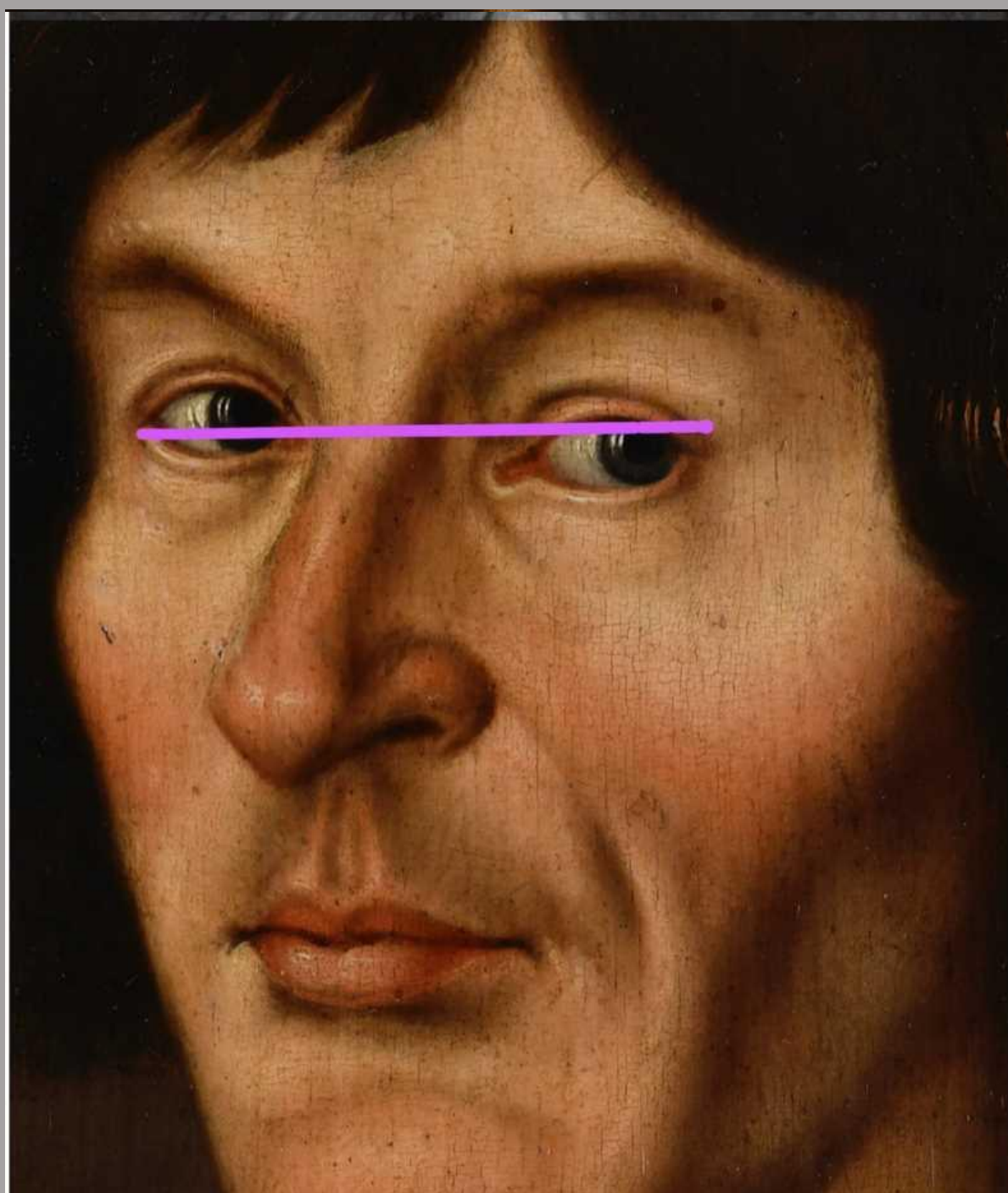

Prof. dr hab. Tomasz Ważny

Tobias Stimmer, 1587 r. drzeworyt

Portret Mikołaja Kopernika, rysunek

**Portret Mikołaja Kopernika,
opracowanie malarskie**

Marcus Gheeraerts Starszy (c.1520–1590/1591)

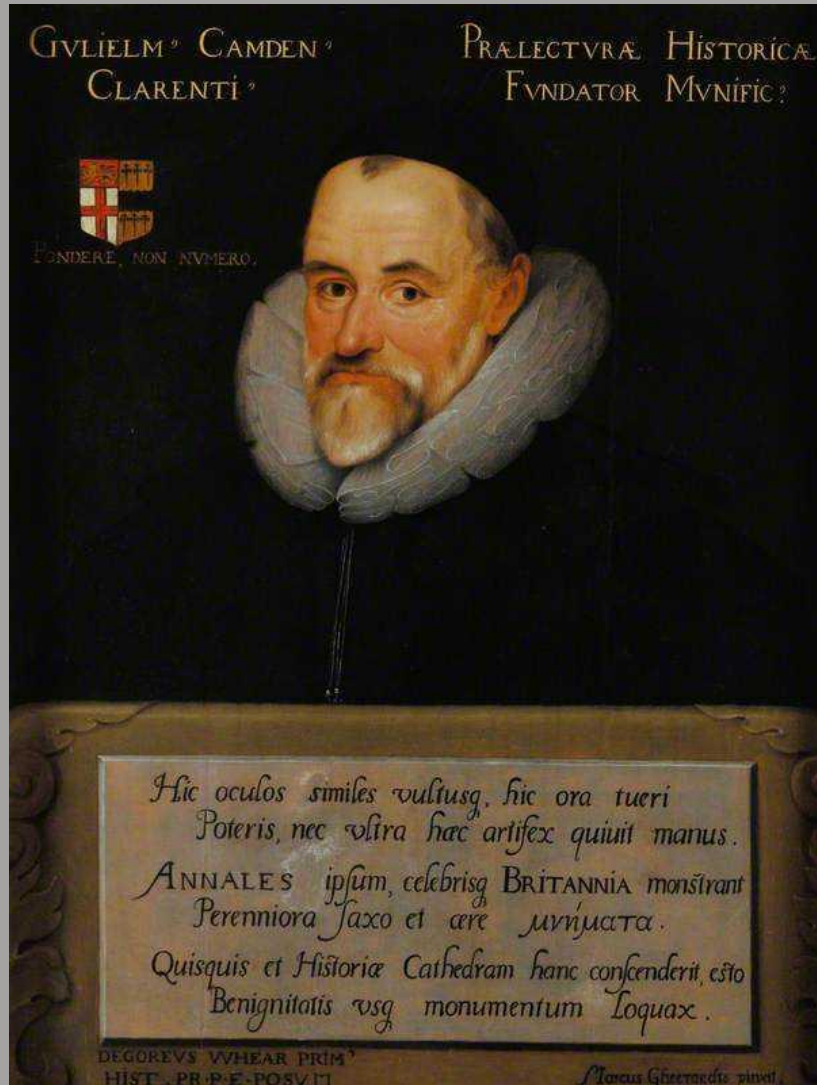

Portret Lorda Hunsdona (1526–1596)

Portret damy, dat. koniec XVI w.

Marcus Gheeraerts Młodszy (1561/1562–1635/1636)

William Camden (1551-1623),
dat. 1622

Sir William Pope (1573–1631),
dat. 1624

Marcus Gheeraerts II, (1561-163), *Sir Henry Lee*,
dat. 1600

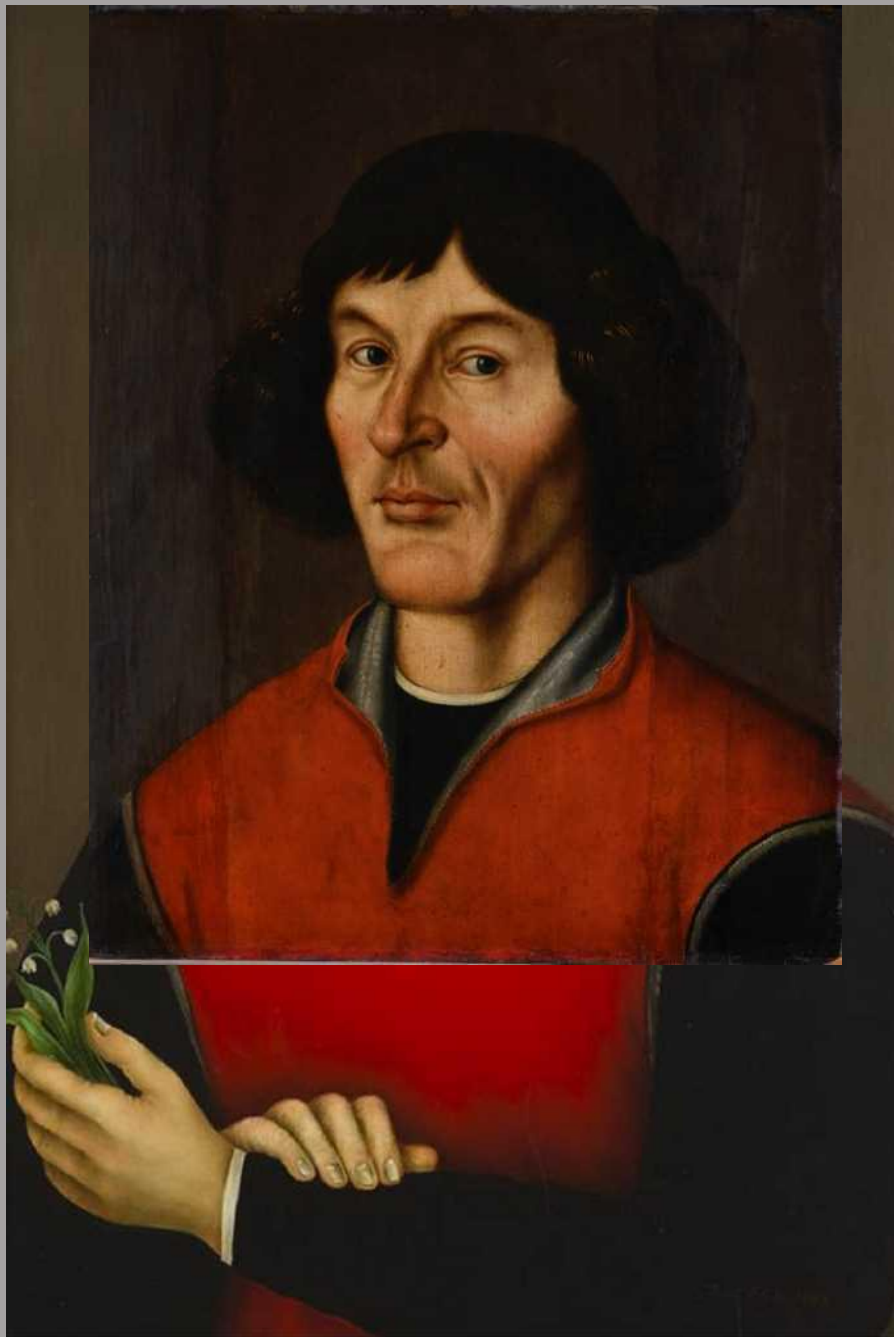
Marcus. Gheeraerts II
Portret Roberta Devereux hrabiego Essex,
dat. 1596

W trakcie malowania kopii
i rekonstrukcji - Portretu
Mikołaja Kopernika w Sali
Międzyznanckiej Ratusza Starostwa
w Toruniu w 1985 r.

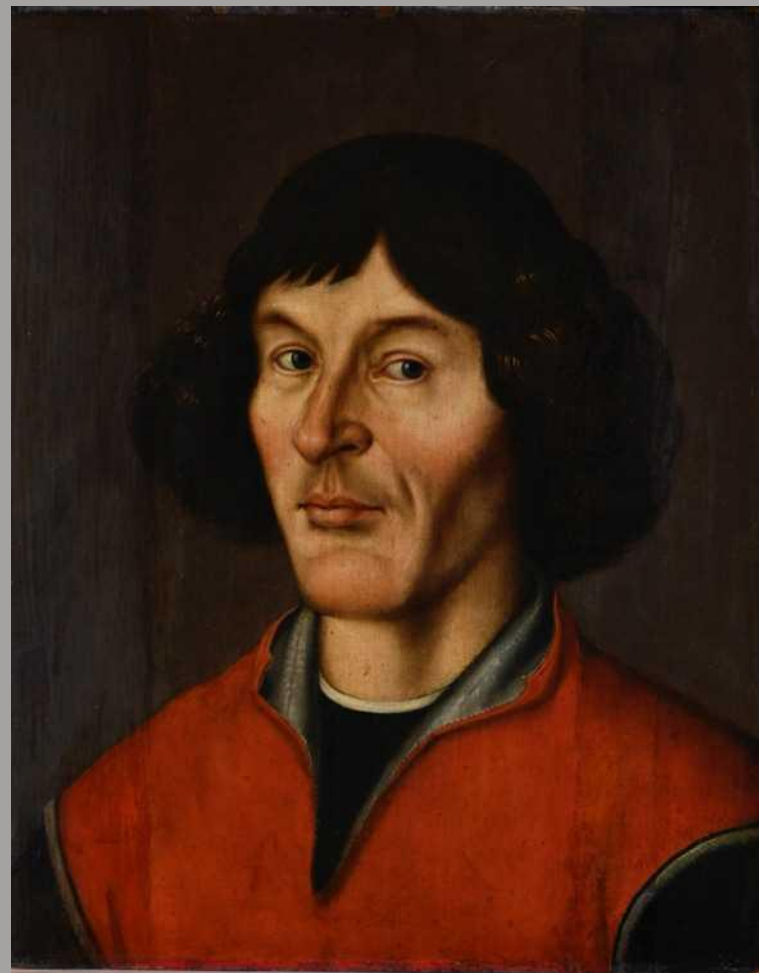
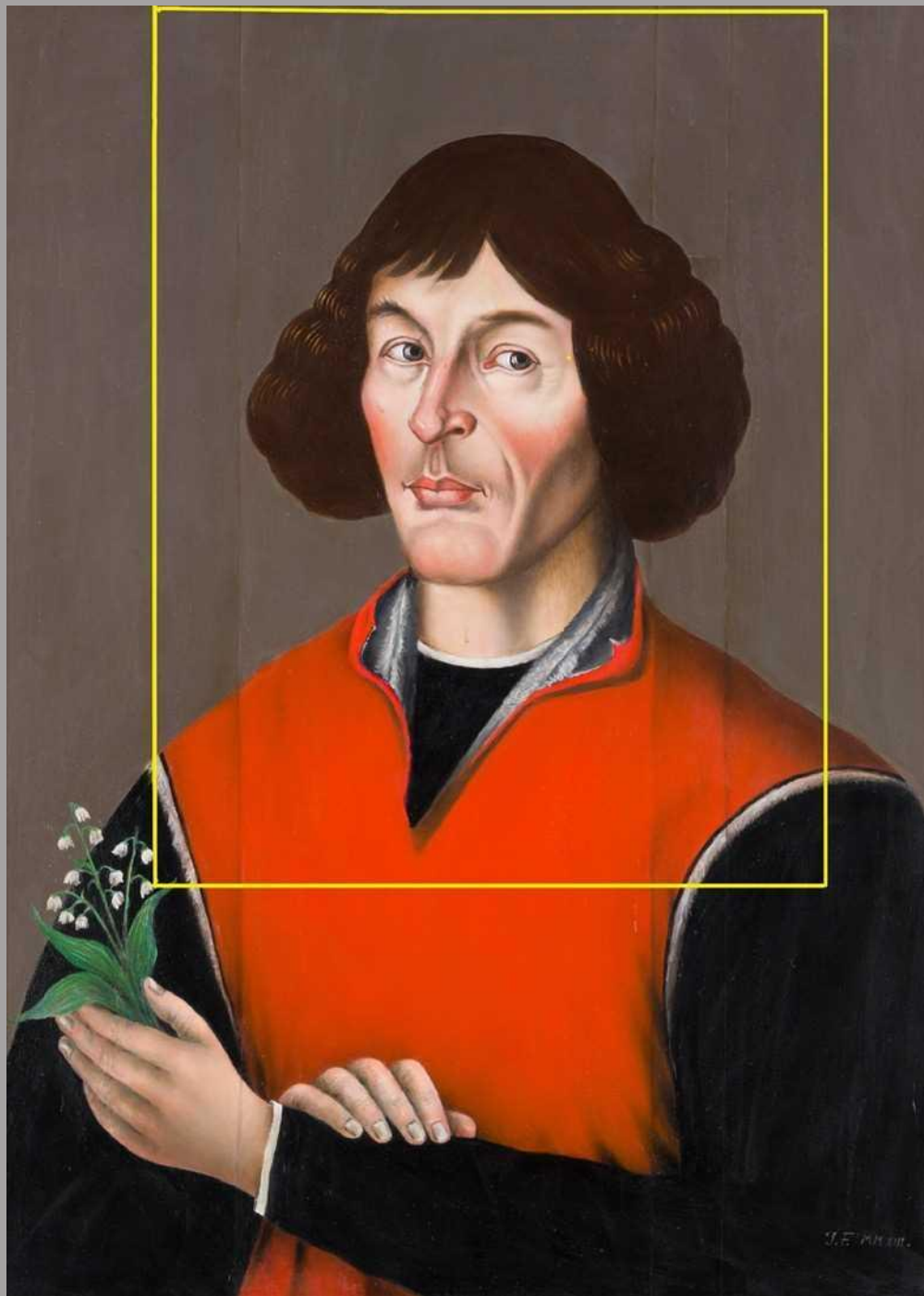

↑ 77 x → 57 cm- przypuszczalny format

↑ 51 x → 40,5 x 0.8. cm- obecny wymiar

TAJEMNICA GROBU KOPERNIKA

7

Film dokumentalny, reż. Michał Juszcakiewicz, 2009

23:09

31:07

badania historyczne

badania materiałów:

podobrazie

zaprawa

pigmenty

spoiwa

badania fizyczne

stratygrafia

RTG

IR

UV

dendrochronologia

technologia i
technika

kopia

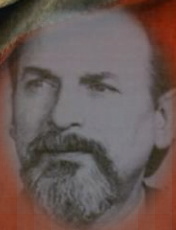
konserwacja

1953

1973

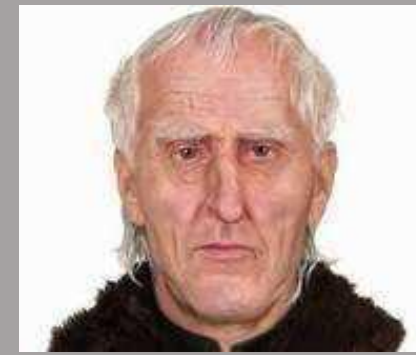

do 2012

1473

1543

1508

1513

1523

1540

35 lat

40 lat

50 lat

67 lat

70 lat

L. TORWIRT
za życia modela

B. MARCONI
1540 1560

1570-1580

J.FLIK
1580 1585

1571

1573

1579

autographon

1571-1574
Tobias Stimmer
Zegar Astronomiczny
Strasburg

1580
Epitafium
Katedra św. Janów
w Toruniu

1580-1585
Gimnazjum Akademickie
w Toruniu

1587
Tobias Stimmer
wyd. Nikolaus Reusner

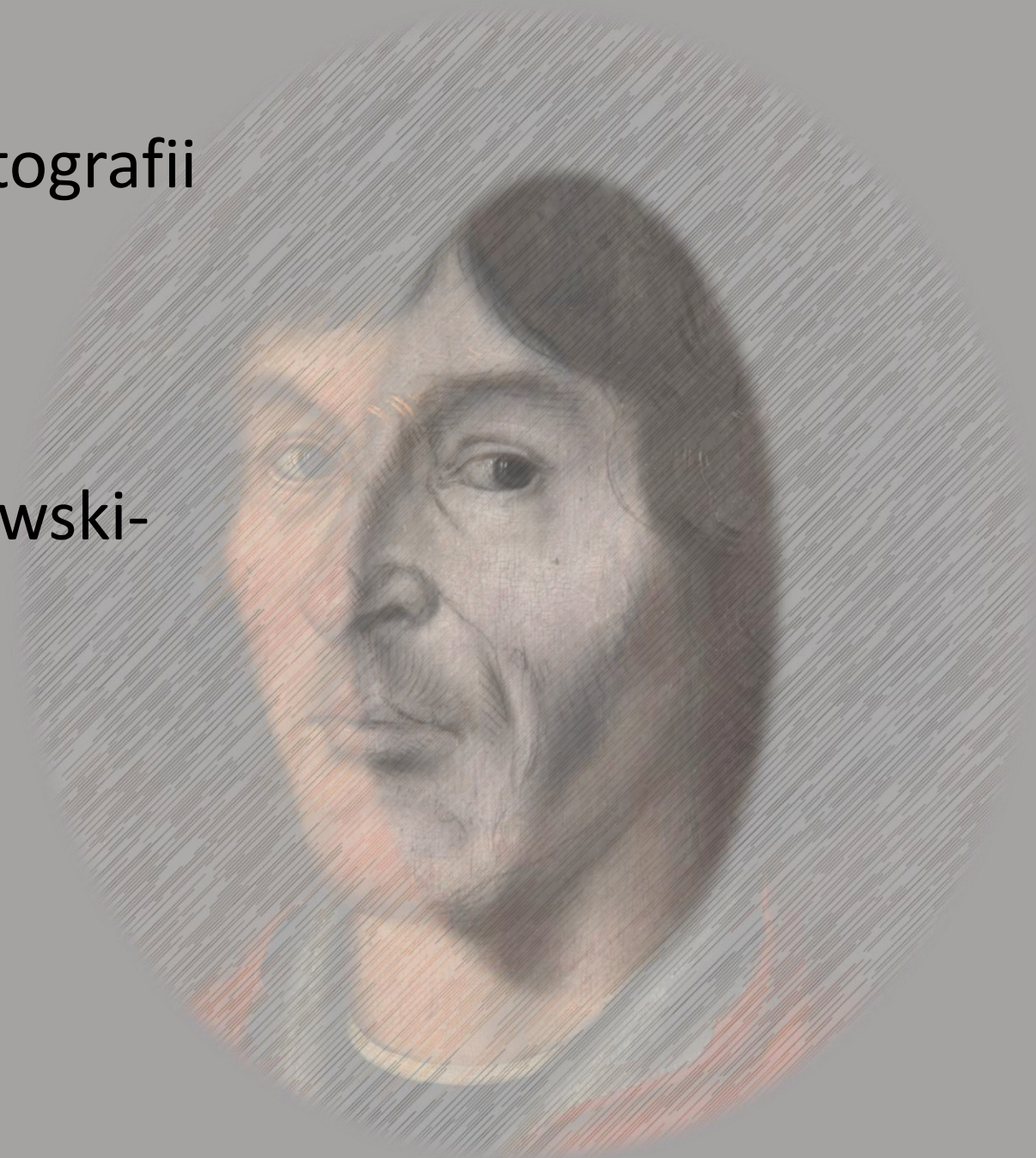
1597
Teodor de Bry
wyd. Jean Jacques Boissard

Dziękuję autorom współczesnych fotografii portretu i kopii Mikołaja Kopernika :

- Adam Fisz, Dariusz Bógdał
- Magdalena Iwanicka, Piotr Targowski-podczerwień (IR)

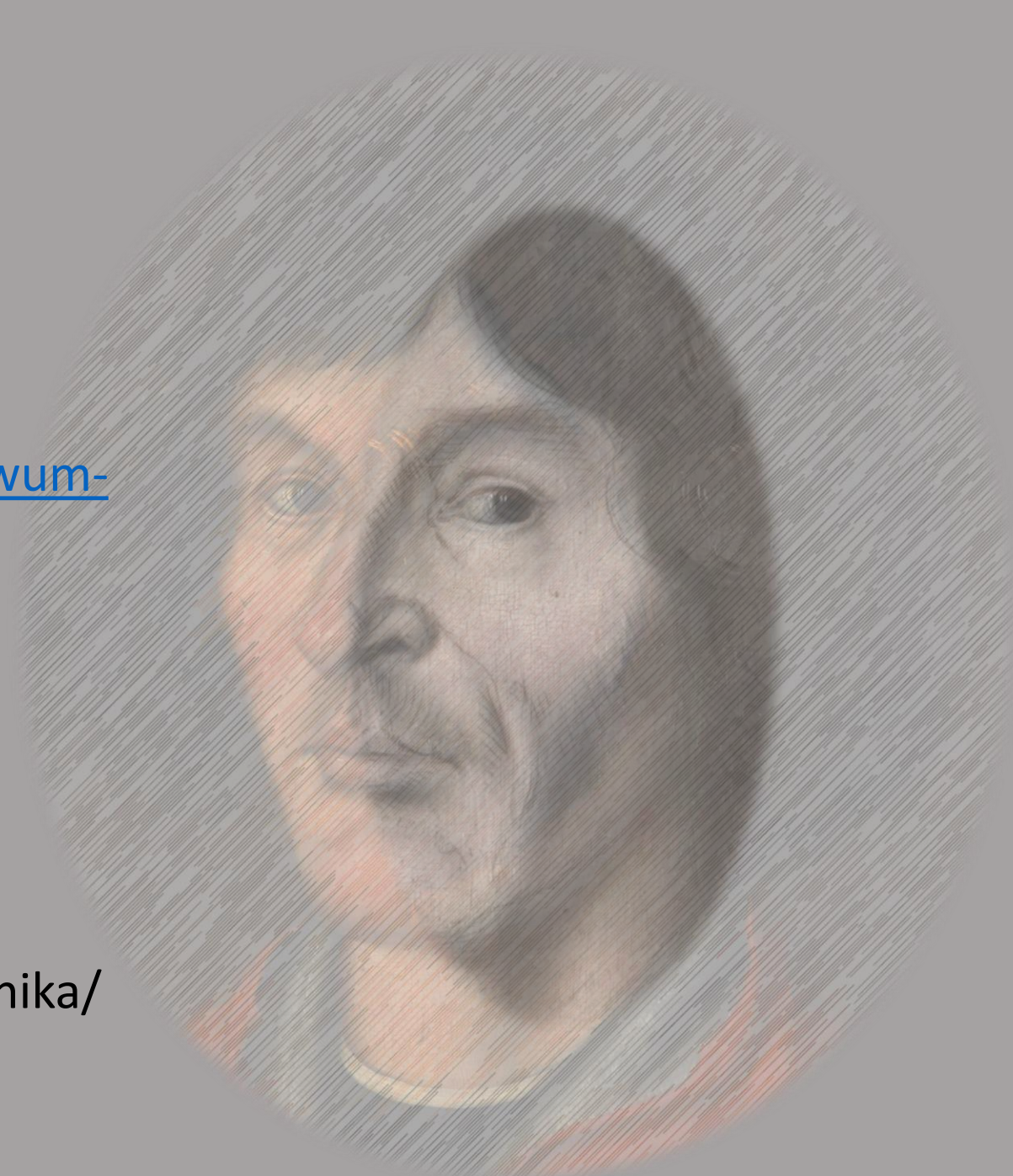
Widoki miasta:

- Justyna Olszewska-Świetlik

Inne ilustracje, źródła:

- Archiwum Eustachego Kossakowskiego,
<https://artmuseum.pl/pl/archiwum/archiwum-eustachego-kossakowskiego/23/27927>
- Archiwum NID
- BIURO PRASOWE JASNAGÓRA NEWS,
<http://jasnagora.com/wydarzenie-5436>
- G. Milczewski za Batowski il.10
- L. Morozow za Batowski, il.9
- St. Kołowiec za Batowski, il.5
- <https://frombork.art.pl/pl/portrety-kopernika/>

DZIĘKUJE ZA UWAGĘ

